

ROBOTTERNE ER HER:

ALLE FAG SKAL GENTÆNKES

SIDE 12

DEN PERFEKTE STORM:

Universiteter ramt af
nedskæringer og afskedigelser

SIDE 7

Strid om kontrollen med
forskningsdata på KU

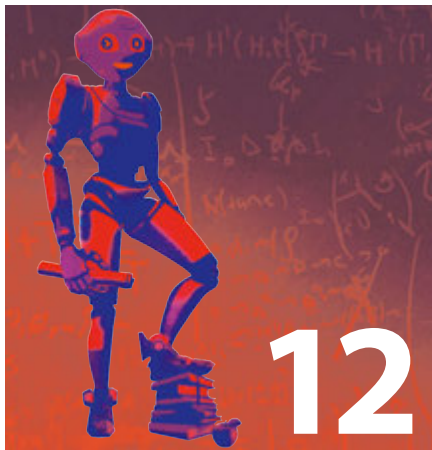
SIDE 18

UNIVERSITETER RAMT AF DEN PERFEKTE STORM

Næsten alle universiteter melder i dette forår om store underskud, nedskæringer og fyringer. "Det er den perfekte storm", siger formanden for direktørudvalget i Danske Universiteter.

ROBOTTERNE VIL FORANDRE UNIVERSITETERNE

Alle undervisere må spørge sig selv: Hvad kan jeg, som ChatGPT ikke kan lide så godt? Fire forskere sætter perspektiv på betydningen af kunstig intelligens.

TVIST SKABER TVIVL OM KONTROLLEN MED FORSKNINGSDATA PÅ KU

Det bryder med centrale principper for ansvarlig forskningspraksis, når Københavns Universitet accepterer, at interesseorganisationen Landbrug & Fødevarer ejer og kontrollerer data fra et erhvervs-ph.d.-projekt om parasitter i svinekød.

RUC'S INDTOG I SLAGELSE SKABER USIKKERHED

Det fyger med spørgsmål, efter at SDU og RUC har erklæret, at man arbejder mod en virksomhedsoverdragelse af campus i Slagelse.

Side 4

OTTE PARTIER VIL HAVE REGERINGEN TIL AT DROPPE FORKORTELSE AF KANDIDATUD-DANNELSER

Otte oppositionspartier har i et åbent brev opfordret regeringen til at droppe at beskære halvdelen af kandidatuddannelserne med et år. Ministeren erklærer sig villig til at forhandle.

Side 6

DE GODE ERFARINGER MED PH.D.-TRIVSEL SKAL BREDES UD

Et nyt katalog, der samler de bedste erfaringer med at skabe et godt arbejdsmiljø for ph.d.-studerende, skal inspirere flere forskningsmiljøer til at forbedre vilkårene.

Side 10

MÅNEDENS FOTO: EN VERDEN AF HVIRVELLØST LIV PÅ ISHAVETS BUND

En dykkerekspedition ved Antarktis, der krævede to års forberedelse, har skabt enestående billeder af områdets enorme biodiversitet.

Side 16

VIS DIN PH.D.: DATA FRA TEGNINGER, LEGETØJ OG LER

Ph.d.-studerende Ene Ernst Hoppe blev sat til at udforske nye måder at indsamle kvalitative data på, som ikke kun er baseret på ord og sprog. Det åbnede en stor kasse af værktøjer, som hun bruger i sit projekt om elevens oplevelse af naturfag i folkeskolen.

Side 22

NY TVIVL OM DATO FOR OVERDRAGELSEN AF NIELS BOHR BYGNINGEN

Omfattende test har endnu en gang fordyret og forsinket det skandaleramte byggeri. Ekspertter vurderer, at en overdragelse i slutningen af april er urealistisk.

Side 24

FRA FRONT TIL FORSKNINGS-MINISTER

Ukraines nyudnævnte minister for forskning og uddannelse måtte vente to dage på at tage til samtale om jobbet, da hans bataljon var involveret i et større russisk tankangreb.

Side 25

KVINDELIGE UKRAINSKE FORSKERE PÅ FLUGT SKAL FASTHOLDES I FORSKNINGSVERDENEN

Videnskabernes Selskab, de danske universiteter og de store private fonde samarbejder om at give de kvindelige ukrainske forskere, der er flygtet til Danmark, mulighed for at fortsætte deres forskning, indtil de kan vende hjem og genopbygge deres land.

Side 26

NAVNE

Udnævnelser, priser, bevillinger og dødsfald.

Side 28

BLAD 2/23

Medlemsblad for DM's universitets- og forskningsinstitutionsansatte. Løsaabonnemeter: IDA, Pharmad danmark, Psykologforeningen og Djøf.

Bladets leder skrives på skift af formanden og næstformanden for DM Universitet, Forskning og Uddannelse. Bladets leder udtrykker fælles holdninger.

Øvrige artikler i bladet er ikke nødvendigvis i overensstemmelse med afdelingernes synspunkter. Eftertryk er tilladt med tydelig kildeangivelse.

Ansvarshavende redaktør:

Troels Kølln (tko@dm.dk).

Redaktionelle medarbejdere:

Redaktør Claus Baggersgaard (cbl@dm.dk), Journalist Lasse Højsgaard (lah@dm.dk).

Øvrige henvendelser:

Sekretær Sidse Rølle Jakobsen (srj@dm.dk).

Redaktionens adresse:

Forskerforum, Peter Bangs Vej 30, 2000 Frederiksberg, telefon: 38 15 66 55.

Oplag:

5.100 eks. Udkommer 6 gange i 2023.

Forsideillustration:

Simon Bodh Nielsen/Illustra

Grafisk produktion:

OTW A/S.

Næste udgivelse:

26. juni 2023.

Af Brian Arly Jacobsen,
fmd. for DM
Universitet,
Forskning &
Uddannelse

Argumenterne mod kandidatreformen står i kø

Gode argumenter mod regeringens kandidatreform er efterhånden legio. Væsentlige argumenter i debatten har centreret sig om følgende pointer:

Etårige kandidatuddannelser kan kritiseres for manglende kvalitet og dybde i uddannelsen. Kortere uddannelse vil helt logisk føre til en reduceret kvalitet og dybde i uddannelsen. En af styrkerne ved det danske system er, at det uddanner individer, og jeg frygter, at meget af det vil gå tabt, hvis kandidaten bliver etårig. Der bliver mindre tid til at finde sin egen vej. Kandidatuddannelser er normalt beregnet til at give en specialiseret og avanceret viden inden for et bestemt fagområde, og en forkortet varighed vil uvægerligt betyde, at studerende ikke får den samme dybtgående forståelse og ekspertise som i dag.

Et andet argument handler om fremtidige dimittenders værdi på arbejdsmarkedet. En kortere kandidatuddannelse kan også føre til bekymringer om, at arbejdsgivere ikke vil værdsætte den på samme måde som en længerevarende kandidatuddannelse – med de facto A- og B-kandidatuddannelser vil de kortere kandidatuddannelser føre til en forringet arbejdsmarkedsværdi og på sigt lavere løn for denne gruppe. En kandidatuddannelse er ofte en investering i ens faglige karriere, og en forkortet varighed kan betyde, at studerende ikke får den samme arbejdsmarkedsværdi eller konkurrencefordel som kandidater med længere uddannelser.

Et tredje kritikpunkt er, at etårige kandidatuddannelser kan begrænse

“

En kandidatuddannelse er ofte en investering i ens faglige karriere, og en forkortet varighed kan betyde, at studerende ikke får den samme arbejdsmarkedsværdi eller konkurrencefordel som kandidater med længere uddannelser.

mulighederne for specialisering. Den nuværende kandidatuddannelse giver et minimum af tid og mulighed for at engagere sig i sit fag og specialisere sig inden for et bestemt område, hvilket kan bidrage til at udvikle en dybere ekspertise og en højere kvalitet af den viden, som er yderst værdifuld på arbejdsmarkedet. Den viden og medfølgende kompetencer bliver der mindre af med mindre uddannelse, og det har, ifølge Det Økonomiske Råds beregninger, den konsekvens, at det kan føre til et tab i BNP på et sted mellem 7 og 14 mia. kr. om året – hvert år!

Et fjerde kritikpunkt handler om øgede omkostninger for studerende ved en etårig kandidatuddannelse. Selvom etårige kandidatuddannelser kan betyde en kortere varighed og dermed potentielt lavere studieomkostninger, kan de også føre til en øget økonomisk byrde for studerende. Kandidatuddannelser kan allerede være

omkostningsfulde for den enkelte, og en forkortet varighed kan betyde, at studerende skal betale for en intensiv uddannelse over en kortere periode, hvor der ikke er tid til studenterjob, hvilket kan gøre uddannelsen mindre tilgængelig. Med etårige kandidatuddannelser bliver det svært for studerende fremover at have et studiejob ved siden af studiet. Studiejob er vigtigt for at opnå erhvervs erfaring og få det første fuldtidsjob, viser data fra Dansk Industri. Andelen af dimittender, som kommer hurtigt i job, stiger markant ved studiejob.

Endelig vil udgifter til videreuddannelse til en toårig kandidatuddannelse på et senere tidspunkt, som regeringen ønsker skal være normen fremover (selvom Finansministeriet kun regner med, at 5 pct. vender tilbage til en sådan videreuddannelse), medføre øgede uddannelsesudgifter for den enkelte, oftest i en situation, hvor man må forvente, at dimittenderne er i en livsfase, hvor de etablerer sig med familie og bolig. DI og DE har gjort det ret klart, at de ikke har tænkt sig at betale for videreuddannelse, og at dette skal ske i fritiden. Det virker grundlæggende urealistisk for de fleste dimittenders vedkommende økonomisk og tidsmæssigt som børnefamilie.

Reformens tilhængere har argumenteret for, at verden er under hastig forandring, og det er helt afgørende for samfundet, at vores uddannelser følger med tiden, derfor skal de gøres kortere. At skulle “følge med tiden” er den slags ræsonnementer, man fremfører, når man ikke har nogen meningsfulde argumenter for det, man vil. ■

Studerende foran SDU's campus i Slagelse. Om studerende i Slagelse ender med at blive SDU- eller RUC-kandidater, er endnu uklart.

RUC'S PLANER OM AT OVERTAGE SDU SLAGELSE REJSER EN SKOV AF SPØRGSMÅL

BLIVER DE STUDERENDE RUC-
ELLER SDU-KANDIDATER?
HVLKE STUDIEORDNINGER
SKAL GÆLDE I FREMTIDEN?
SKAL UNDERVISERE PÅ ANDRE
SDU-CAMPUSSE TRÆKKES
TILBAGE TIL SLAGELSE? DET
FYGER MED SPØRGSMÅL, EFTER
AT SDU OG RUC HAR ERKLÆRET,
AT MAN ARBEJDER MOD EN
VIRKSOMHEDSOVERDRAGELSE.

Det kom næsten som et lyn fra en klar himmel, da SDU og RUC den 1. marts meldte ud, at man havde underskrevet en "hensigtserklæring" om at overdrage Slagelse-campusen med ansatte og uddannelser til RUC. De færreste kendte til planerne, som da også kun havde eksisteret i godt to måneder.

"SDU's rektor, Jens Ringsmose, ringede til mig her i vinter og sagde, at de var interesserede i en overdragelse, hvis vi var. Og så har vi ellers haft et meget fortroligt forløb. Det drejer sig jo om mange menneskers arbejde og studie-sted, så vi har måttet holde det helt tæt til kroppen, før vi kunne melde ud, at vi nu har en hensigtserklæring", fortæller RUC-rektor Hanne Leth Andersen.

I ordet hensigtserklæring ligger, at beslutningen først skal godkendes af de to universiteters respektive bestyrelser. De nærmere omstændigheder omkring overdragelsen mangler stadig at blive undersøgt og afklaret. Det har ikke været muligt at gøre før, eftersom planerne skulle holdes hemmelige.

"Nu, hvor der er åbenhed om sagen, kan vi bedre udrede, hvad vi har med at gøre, for eksempel ansættelsesforhold, økonomi, bygninger og lejekontrakter", siger Hanne Leth Andersen.

Hvis tingene falder på plads, bliver der tale om en virksomhedsoverdragelse, hvor RUC ved årsskiftet til 2024 overtager samtlige uddannelsesaktiviteter og samtlige ansatte, der formelt set er ansat med tjenestested i Slagelse.

Bundet til Slagelse

Alle medarbejdere, der bliver overtaget af RUC, er sikret at kunne beholde deres job under de samme betingelser. Sådan er reglerne ved virksomhedsoverdragelser. Men det betyder ikke, at der ikke er bekymringer i den gruppe af medarbejdere, der kan se frem til at skifte arbejdsgiver. Det fortæller Kenneth Schultz, der er TR på Institut for Virksomhedsledelse.

"Jeg blev i sin tid ansat på Handelshøjskolecentret i Slagelse, så formelt set er Slagelse mit tjenestested, og jeg skal følge med i virksomhedsoverdragelsen.

Men i dag sidder jeg i Odense og har ingen undervisning i Slagelse. Så vil jeg nu få undervisningsopgaver i Slagelse? Det vil jo være naturligt”, fortæller han.

Siden hans opgaver i dag er i Odense og Sønderborg, har han søgt om at skifte tjenestested til Odense inden en eventuel overdragelse. Det har han fået klart nej til, og det har alle andre, der har søgt, efter at hensigtserklæringen blev offentliggjort.

Kenneth Schultz forklarer, at det er en generel usikkerhed omkring de nye arbejdsopgaver, der gør, at han selv og flere andre foretrækker at blive på SDU.

“SDU er noget større, og undervisningsformerne og det faglige udbud er meget forskelligt på de to universiteter. På RUC har de typisk færre undervisningstimer, men til gengæld mere projekt- og gruppearbejde, og samtidig er der på RUC generelt en større vægt på kvalitative end kvantitative fagelementer. Der er mange fag på erhvervsøkonomi i Slagelse, jeg formelt godt ville kunne undervise i, som jeg bare aldrig har undervist i. Og det er uklart, hvilke studieordninger der på sigt kommer til at gælde”.

Forskningstråde til andre campusser

En ting er undervisningsopgaverne. Noget andet er de forskningssamarbejder og -grupper, man sidder i, som også for nogles vedkommende risikerer at blive brudt op.

“Det er klart, at der i forhold til forskningssamarbejder er nogle tråde, der er viklet meget sammen. Der er ikke tale om en gruppe, der sidder i Slagelse og udfører Slagelse-forskning. Sådan fungerer det ikke. Så det er nogle af de spørgsmål, der endnu ikke er svar på”, fortæller Alexandra Holsting, der er afgående fælles-TR på Det Humanistiske Fakultet.

Hun oplever, at der er stor forskel på, hvordan medarbejderne reagerer på udmeldingen.

“Nogle mener, det er et ledelsesmæssigt svigt. Nogle ser nye muligheder, blandt andet fordi de synes, det altid har været lidt svært at være placeret i Slagelse. Så det er svært at generalisere, også fordi der er så lidt lige nu, der er konkret. Men helt generelt er alle meget overraskede. Jeg tror ikke, nogen havde forudset, at sådan noget kunne ske”, siger hun.

Svarene på de spørgsmål skal nu findes blandt andet gennem en række arbejdsgrupper med deltagelse fra ledelse og medarbejdere, der skal se på, hvordan virksomhedsoverdragelsen kan ske, og hvordan opgaverne fremover skal løses.

Ingen endelige svar

Udmeldingen om hensigtserklæringen blev i første omgang fulgt op af to møder i Slagelse, hvor Hanne Leth Andersen mødtes med de potentielt kommende RUC-medarbejdere.

“Selve modtagelsen af medarbejderne i Slagelse var venlig og positiv. Prorektor Peter Kjær og jeg følte os meget velkomne, da vi kom derned. Men selvfølgelig var der spørgsmål, også fra de studerende, der selvfølgelig har en bekymring for deres uddannelse. Og til dem kunne vi jo sige, at det ligger os meget på sinde at fastholde uddannelserne i Slagelse, og at de beholder de fleste af underviserne”, fortæller Hanne Leth Andersen.

Kunne du svare klart på, om de bliver SDU-kandidater eller RUC-kandidater?

“Det kan jeg ikke svare endeligt på, nej. Jeg kunne kun sige, at vi vil være så fleksible som muligt. Det er noget af det, vi skal snakke med ministeriet om”.

Vil man kunne fortsætte forsknings-samarbejder med SDU-kolleger, selv om man virksomhedsoverdrages til RUC?

“Ja selvfølgelig. Vi har jo forskningsprojekter, der flytter rundt, og hvis man er lead på et forskningsprojekt, vil det flytte med. Og hvis det er ledet af en på SDU, vil det bo der. Men forskere er jo tilknyttet forskningen mere end universitetet. Vi skal understøtte, at forskningsprojekter kan fortsætte, selvom vi organiserer efter geografi”.

Voldsomt svind af studerende

Som begrundelse for, at SDU gerne vil af med deres Slagelse-campus, nævner rektor Jens Ringsmose, at universitetet i januar fik afslag på ansøgningen om at oprette en kandidatuddannelse i folkesundhedsvidenskab i Slagelse og flytte den tilsvarende bachelor dertil.

“Med afslagene svækkes vores muligheder for at føre den samlede udflytningsplan ud i livet som planlagt”, udtaler Jens Ringsmose i en pressemeddelelse.

Slagelse optog i sommeren 2022 215 studerende – et kraftigt fald fra året før og kulminationen på en nedgang i forhold til for 5-10 år siden, hvor optaget lå stabilt mellem 400 og 500 studerende.

Men Hanne Leth Andersen tror på, at RUC skal sparke nyt liv i det tidligere Handelshøjskolecenter.

“Det, vi gerne vil gøre, er at gå i dialog med folk i Slagelse og hele Vestsjælland om, hvordan vi ideelt set kan bygge det her op, og hvad der er studentergrundlag for. Vi har allerede snakket med erhvervsakademi Zealand, og vi har også drøftet samarbejde med professionshøjskolen Absalon i Slagelse. Og så tænker vi i muligheden for at få fat i alle dem, der går rundt med en studentereksamen, og som er klar til noget videreuddannelse, men ikke er så flytbare, fordi de har børn og familie”, siger hun.

Decentrale campusser er dyre

Et åbent spørgsmål er, om driften af Slagelse-campus vil være en økonomisk byrde, som RUC dermed tager på sig. SDU har ved tidligere lejligheder klaget over, at det er en bekostelig affære at drive uddannelser på mindre campusser. Det erkender Hanne Leth Andersen også.

“At have en campus, der kun består af uddannelser med takst 1-taxameter, det er en udfordring. Det ved vi alle sammen – ikke mindst på RUC, men også på CBS. Og når det så er en decentral campus, som har nogle ekstra udfordringer i forhold til rejse og studiemiljø, så er der ikke tvivl om, at det er rigtig svært”.

Men hun ser alligevel koblingen mellem Slagelse og RUC som værende mere oplagt end til SDU. Og det falder naturligt med en tendens, hvor universiteternes regionale forankring får større betydning.

“Der er sket en udvikling i universiteternes regionale tilhørsforhold, så det er blevet tydeligere, at man ligesom har ansvar for sin egen region. Vi har været i Region Sjælland i 50 år, og især de sidste 10 år har vi virkelig vendt os mod vores region, fordi det er her, vi kan gøre en særlig og konkret forskel med vores uddannelsesmodel og med vores forskning”. ■

Otte partier vil have regeringen til at droppe forkortelse af kandidatuddannelser

Otte oppositionspartier har i et åbent brev opfordret regeringen til at droppe at beskære halvdelen af kandidatuddannelserne med et år. Uddannelses- og forskningsminister Christina Egelund (M) erklærer sig villig til at forhandle.

Efter massiv kritik og bunker af gode argumenter og advarsler mod regeringens plan om at beskære op mod halvdelen af kandidatuddannelserne på landets universiteter fra to til et år er forhandlingerne om en kandidatreform gået i gang.

Målet er at skaffe et øget arbejdsudbud svarende til 6.000 fuldtidsbeskæftigede, men hvordan det sker, har uddannelses- og forskningsminister Christina Egelund (M) åbnet op for at forhandle om, efter at otte oppositionspartier sendte et åbent brev til hende,

hvori de opfordrer til ikke at lægge sig fast på kortere kandidatuddannelser som løsningen på problemet med at skaffe tilstrækkelig med arbejdskraft.

Partierne skriver bl.a., at universiteter, økonomer og aftagere har påpeget, at det risikerer at forringe kandidaternes faglige niveau, universiteternes mulighed for at gøre sig gældende på europæisk og internationalt plan og Danmarks produktivitet. Christina Egelund har til Politiken svaret, at det ikke er et ultimativt krav fra regeringens side.

SF's alternative udspil vil give et øget arbejdsudbud på 6.000 og et provenu på ca. 870 mio. kr. Partiet foreslår at forkorte 5 pct. af uddannelserne som et forsøg, det kan evt. øges til 10 pct., hvis det bliver en succes. Desuden vil SF gradvist begrænse bacheloroptaget med 5 pct., så der samlet optages 24.000 på universiteterne i 2030. Andre punkter er bedre mulighed for merit, en

smartere dimensionering og obligatorisk praktik.

Det Konservative Folkepartis forslag vil øge arbejdsudbudet med ca. 5.700 personer og give et provenu på 2,2 mia. kr., skriver partiet. Det skal bl.a. ske ved at reducere optaget på universiteterne med samlet 10 pct. på studier med for høj ledighed.

Lars Trier Mogensen skriver i en analyse i Information, at de to modudspil i virkeligheden er en sejr for regeringen, fordi de to partier nu køber ind på den finanspolitiske præmis bag reformen.

Han mener, at det nu udelukkende er et spørgsmål om, hvor meget og hvor mange kandidatuddannelser der skal skæres ned. Ved redaktionens slutning lød hans gæt, at det ender med et bredt forlig inden sommerferien, hvor ca. en tredjedel af kandidatuddannelserne forkortes, suppleret med andre tiltag som SF's forslag om lettere adgang til merit. ■

FREDERIKSBORG

Nationalhistorisk
Museum

Forskningschef til Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg

Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg søger en forskningschef, der kan stå i spidsen for museets forskningsprojekter i tæt samarbejde med universiteter og andre museer.

Museets forskning skal understøtte udstillingerne indenfor emner som nationalhistorie, portrætkunst, bygningshistorie og kunsthåndværk. Forskningschefens opgave bliver både at udvikle og facilitere partnerskaber, at fungere som vejleder for ph.d.er tilknyttet museet, og selv at producere forskning indenfor museets genstandsfelt.

Forskningschefen bidrager aktivt til den kommende strategiproces og efterfølgende til udvikling af forsknings- og udstillingskoncepter i tæt samarbejde med udstillings- og formidlingschefen.

Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg er en selvstændig afdeling under Carlsbergfondet, og fondet støtter derfor også museets forskning. Men det forventes, at forskningschefen herudover søger både offentlige private midler med henblik på at skabe større, tværgående projekter til gavn for flere.

Læs mere på: www.dnm.dk/job-paa-museet/

UNIVERSITETER RAMT AF DEN PERFEKTE STORM

Næsten alle universiteter melder i dette forår om store underskud, nedskæringer og fyringer. Ulykker i form af optagsfald, politisk pres og internationale krigskonjunkturer skyllede ind over landet i 2022 og har efterladt blødende pengekasser. "Det er den perfekte storm", siger formanden for direktørudvalget i Danske Universiteter.

→ **T**riste meldinger om underskud og nedskæringer på universiteterne har stået i kø dette forår. 1. marts blev 75 medarbejdere fyret på DTU i tilgift til 64 aftaler om frivillige fratrædelser. Så kunne AU melde om sparekrav på tre fakulteter på mere end 100 millioner kroner og varsling om massefyring. Kort efter meldte SDU sig på banen med et underskud, der kræver besparelser på 95 millioner kroner i næste års budget. Og nu fortæller både AAU, RUC og ITU også om underskud, sparekrav og fyringer.

Der har været adskillige negative varsler i løbet af året, men at sparekravene bliver så voldsomme, kommer alligevel bag på mange.

“Folk er virkelig ulykkelige. Vi har næsten lige været igennem en sparerunde, så folk gik og troede, at nu var økonomien endelig blevet bæredygtig. Og nu skal vi så spare et beløb, der er mere end dobbelt så stort som sidst. Sådan en omgang gør noget ved en organisation, og der går lang tid, før der bliver nogenlunde ro igen”, fortæller Caroline Schaffalitzky, fælles-TR på Det Humanistiske Fakultet på SDU, hvor besparelserne til næste år skal være 11 millioner kroner, hvilket gradvist skal øges til 28 millioner kroner på 2026-budgettet.

Optagsfald, krig og politisk pres

Forklaringerne på den grelle tilstand er mange og varierer fra sted til sted. DTU fik efter en voldgiftssag store udgifter til oprydning på øen Lindholm.

Dertil kom en stor udgift på grund af høje energipriser. På AU har man oplevet store tab på grund af de dårlige finansielle markeder, og dimensioneringerne har kradset, og dertil kommer en negativ “studenterafdærd”, hvor studerende tilmelder sig uddannelser, men aldrig møder op. Og så er der naturligvis de dårlige optagstal i 2022, som især har ramt på SDU, AAU og RUC.

“Der er lidt perfekt storm over det – en masse ting, der falder sammen”, lyder det opsummerende fra Peter Lauritzen, universitetsdirektør på RUC og formand for Danske Universiteters universitetsdirektørudvalg.

Han nævner tre overordnede grunde til, at mange universiteter i øjeblikket oplever dårlig økonomi.

“Vi er på vej ind i nogle små ungdomsårgange, og for flere har det faldende optag været en udfordring. Det gælder blandt andet her på RUC, på SDU og på AAU. De dårlige optag bliver så forstærket af det politiske pres om, at universiteternes økonomi generelt skal fylde mindre. Det handler om ledighedsdimensioneringen, udflytningsaftalen og nu ønsket om 1-årige kandidatuddannelser. Det truer det fremtidige indtægtsgrundlag. Og oven i det kom så de stigende energipriser og svigtende kurser på finansmarkederne. Så det er den perfekte storm – en blanding af variable, der har ramt i forskelligt omfang”.

Små årgange forude

Desværre ser det ikke ud til at være en forbigående problematik.

De ungdomsårgange, der søger på universitetet de kommende år, bliver ikke større – tværtimod.

“Hvis man ser på årgangen af 21-årige, så var der i 2020 næsten 77.000. I 2022 var det faldet til 74.000. Og ser man videre ud i tiden, vil antallet af 21-årige i 2024 være 69.000. Altså et yderligere fald på 5.000”, siger Peter Lauritzen.

Det peger jo på et fortsat fald i optaget. Men så enkelt er regnestykket ikke. I øjeblikket kæmper alle, der forsøger at forudse optaget, med den joker, der hedder corona. Det står stadig ikke klart, hvor meget af det dårlige 2022-optag der skyldes efterdønninger af de store optag, som coronaen forårsagede årene før, og dermed heller ikke om optaget vil rette sig igen i år.

15. marts var sidste frist for kvote 2-ansøgninger, og her oplevede universiteterne – og særligt RUC – en stor fremgang fra sidste år. Det plejer at være en god prognose for kvote 1-optaget.

“RUC har faktisk haft en stigning på 30 procent af kvote 2-ansøgere. Og hvis det går, som det plejer, vil til sommer få flere ansøgere, selv om årgangene er mindre. Men hvorfor? Det kan være et skvulp fra coronaen – at nogle af dem, der sidste år holdt et ekstra sabbatår, nu søger ind. Men det kan også være, at regeringens planer om en kandidatreform får flere til at søge ind nu, hvor man kan være sikker på en 2-årig kandidat. Det har vi hørt nogle fortælle”.

RUC

På RUC havde man forventet et underskud i 2022, men det er gået endnu værre end frygtet. Regnskabet viser et samlet underskud på 64 millioner kroner, og det er næsten 30 millioner mere end det budgetterede underskud, som var 34 millioner.

Bestyrelsen har godkendt implementeringen af besparelser på 30 millioner årligt fra 2024, hvoraf de 18 millioner skal spares på løn. Det svarer til, at cirka 31 fuldtidsstillinger skal nedlægges fordelt på fire institutter og RUC's administration.

Det er ikke mindst et meget dårligt optag i 2022, der har væltet budgettet på RUC.

AAU

Institut for Byggeri, By og Miljø (BUILD) og Institut for Materialer og Produktion er kommet i økonomiske problemer på grund af stigende udgifter og faldende indtægter. Spareøvelsen vil kræve en reduktion af lønbudgettet på 17 millioner kroner på BUILD og 6 millioner kroner på Materialer og Produktion. Dette falder sammen med besparelser blandt TAP-personale på Det Humanistiske og Samfundsvidenskabelige Fakultet, og derfor har AAU varslet en massefyring til Det Regionale Arbejdsmarkedsråd. I april har der været tilbud om at indgå aftaler om frivillige fratrædelser og seniorordninger.

AU

Tre ud af fem fakulteter er så ramte af dårlig økonomi, at de er nødt til at finde budgetbesparelser for over 100 millioner kroner samlet. Det drejer sig om Natural Sciences, der skal spare 37 millioner på institutterne Biologi, Geoscience, Molekylærbiologi og Genetik samt Fysik og Astronomi. Fakultetet har varslet en massefyring til Det Regionale Arbejdsmarkedsråd. På Business and Social Sciences drejer det sig om 20-22 millioner, der skal findes på årets budget. Det er først og fremmest Institut for Økonomi og Institut for Forretningsudvikling og Teknologi i Herning, der er ramt af sparekrav.

De største sparekrav findes på Arts, der ser frem mod et budget, der i 2026 vil mangle 60 millioner. Herunder skal besparelser på i alt 48 millioner ske gennem lønreduktioner. En del af besparelserne er dog allerede fundet på DPU, der i efteråret var igennem en sparerunde, hvor otte medarbejdere blev fyret.

DTU

1. marts blev 75 medarbejdere på DTU sagt op. Den ufrivillige afgang kom i tillæg til 64 frivillige fratrædelser, der var blevet aftalt inden. Det var et kæmpe underskud i 2022 på 390 millioner kroner, der medførte den voldsomme personalereducering. Underskuddet skyldtes især en stor ekstraregning for oprydning på øen Lindholm, som DTU blev dømt i en voldgiftsret til at betale, og de høje energipriser, der har ramt universitetet særdeles hårdt.

ITU

På Institut for Digitalt Design er fem medarbejdere blevet fyringsvarslet. Behovet for nedskæringer skyldes, dels at der tidligere er blevet overført studiepladser til opstart af en ny uddannelse på et andet institut, dels at instituttet har været underlagt dimensionering, og at Covid-pandemien medførte et stort frafald blandt de studerende. Oprindeligt skulle der have været fyret 11, men det lykkedes at spare penge på andre måder. Der har ikke været tilbudt frivillige fratrædelser i løbet af sparerunden.

SDU

Den 23. marts meddelte SDU sine medarbejdere, at universitetet er nødt til at spare 95 millioner kroner på budgettet næste år. Det er forskelligt, hvor meget hovedområderne bliver ramt af de faldende indtægter, og derfor vil besparelsen også blive fordelt forskelligt mellem hovedområderne. Ifølge et baggrundsnoteat, Forskerforum har set, vil det årlige tilpasningsbehov på fakulteterne være fordelt med 30 millioner på SUND, 16 millioner på NAT, 14 millioner på SAMF, 11 millioner på HUM, 8 millioner på TEK og 16 millioner i fællesadministrationen.

I løbet af april har medarbejderne haft mulighed for at indgå aftaler om frivillige fratrædelser, og herefter vil ledelsen melde behovet for nedskæringer – herunder fyringer – ud.

De gode erfaringer med ph.d.-trivsel skal bredes ud

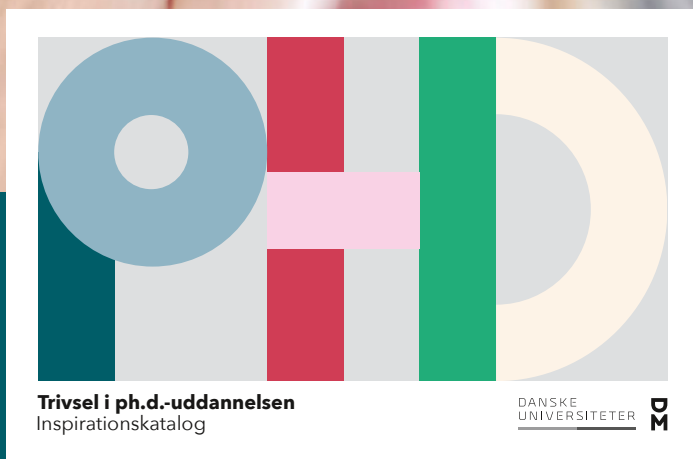
Et nyt katalog, der samler de bedste erfaringer med at skabe et godt arbejdsmiljø for ph.d.-studerende, er netop blevet søsat. Tanken er, at det skal inspirere flere forskningsmiljøer til at forbedre vilkårene.

Historierne om et barskt arbejdsmiljø for ph.d.-studerende præget af stress, ensomhed og konflikter med ældre kolleger har nærmest stået i kø de seneste år, men der findes også mange forskningsmiljøer, hvor ph.d.erne trives.

De 50 bedste eksempler på de steder, hvor initiativer skaber gode arbejdsvilkår under forskeruddannelsen, er nu blevet samlet i et inspirationskatalog, som det er tanken, man lokalt på de enkelte institutter og ph.d.-skoler kan tage udgangspunkt i, når man diskuterer, om man gør det godt nok, og om der er ting, man kunne tage ved lære af.

Det er universiteternes interesseorganisation, Danske Universiteter, som har taget initiativ til kataloget i samarbejde med fagforeningen DM.

Linda Lundgaard Andersen, professor på Roskilde Universitet og ph.d.-skoleleder, har været medlem af

Scan QR koden og download kataloget

arbejdsgruppen, som har udarbejdet inspirationskataloget, der er delt op i fem temaer, blandt andet et om de gode rammer for ph.d.-vejledning og et om den inkluderende organisation.

“Temaerne er en syntese af det, som vi kan se er meget afgørende for arbejdsmiljøet. Kataloget giver et indblik og et overblik, som vi ikke havde før”, siger Linda Lundgaard Andersen, der har arbejdet med ph.d.-området i 25 år.

Hver anden har stressymptomer

Flere undersøgelser har de seneste år dokumenteret, at der findes store trivselsproblemer blandt de cirka 9.500 ph.d.-studerende på de danske universiteter.

DM's undersøgelse fra 2022 viste, at 32 procent seriøst har overvejet at droppe ud i løbet af den treårige forskeruddannelse, fordi deres hverdag er præget af stress, udbrændthed og arbejdspress.

52 procent svarede i undersøgelsen ja til, at de har oplevet arbejdsrelaterede mentale problemer som stress, angst eller lignende.

I 2022 dokumenterede kampagnen #Please don't steal my work, der blev igangsat af daværende ph.d.-stipendiat Maria Toft sammen med PAND – PhD Association Network of Denmark – en kultur, hvor vejledere plagierer ph.d.-studerendes forskningsideer og -resultater eller uretmæssigt tilføjer sig som medforfattere på deres forskningsartikler.

Forhold til vejleder afgørende for trivsel

Penille Jensen, der er ph.d.-stipendiat på Københavns Universitet og medlem af bestyrelsen i PAND, siger, at mange af problematikkerne, som ph.d.erne

henvender sig til ph.d.-foreningerne lokalt på universiteterne om, handler om forholdet til deres vejleder. Hun sidder selv i bestyrelsen for University of Copenhagen Association of PhD Students (UCAPS), hvor de regelmæssigt modtager disse henvendelser og hjælper de ph.d.-studerende videre, så godt de kan.

“Det er meget afgørende, fordi det skaber stress, hvis forholdet til vejlederen går skævt i løbet af projektet, og i yderste konsekvens kan det betyde, at de ikke bliver færdige, hvis forholdet er helt ødelagt. En konflikt, der går igen, handler om manglende forventningsafstemning om udførelse af arbejdsopgaver og deadlines”, siger Penille Jensen.

Hun kalder inspirationskataloget et godt initiativ, der har manglet, og som kan være med til at gøre en forskel.

“Kataloget italesætter mange af de problematikker, vi oplever, og opsummerer, hvad de gør de steder, hvor de gør det bedst. Problemet er, at tiltagene ikke er standardiseret på tværs af institutter og ph.d.-skoler, men kataloget kan forhåbentlig være med til at starte en dialog, hvor man kan lære af hinanden”, siger Penille Jensen.

Hun siger, at man ved fra undersøgelser, at det er meget værdifuldt for studiemiljøet og mindsker frafaldet at have nogle at sparre med og at være en del af et socialt fællesskab.

“Det er ensomt at gennemføre en ph.d. Vi sidder mange alene med hver vores projekt, og det er endnu sværere for de internationale, der ikke har et netværk”, siger hun.

Socialt fællesskab vigtigere i dag

Brian Arly Jacobsen, formand for DM Universitet, roser Danske Universiteter for at have rakt hånden ud og indgået

et samarbejde med DM, fordi det virker mere forpligtende, når rektorerne gennem universiteternes fælles interesseorganisation bakker op om initiativet i fællesskab med de ansattes fagforening.

Han mener, at et oplagt sted at sætte ind er uddannelsen af ph.d.-vejlederne, så de får bedre kompetencer til at bestride rollen.

“Noget tyder på, at uddannelsen af vejledere ikke er rullet ud alle steder endnu, og et andet sted, man kan gøre noget, er integrationen af ph.d.erne i forskergrupperne og generelt på arbejdspladsen. Det er vigtigt, at de oplever at være en del af og forankret i et fagligt og kollegialt fællesskab”, siger Brian Arly Jacobsen.

Linda Lundgaard Andersen vurderer, at de ph.d.-studerendes krav og forventninger til deres uddannelse har ændret sig de sidste ti år, så infrastrukturen og rammesætningen på instituttet spiller en væsentlig større rolle i dag.

“Det gode ph.d.-miljø afhænger af, at flere aspekter spiller godt sammen, men vi kan se, at ph.d.-studerende i dag tilskriver det en langt større betydning at være medlem af et respektfuldt og inkluderende forskningsmiljø. Man skal tilbyde et forum med medindflydelse, peer review fra kolleger og et forum, hvor ph.d.erne kan støtte hinanden. Jeg synes, at vi med trivselskataloget har udviklet en mere finmasket forståelse for, hvad der virker, og det lover godt for ph.d.-uddannelsen i Danmark”, siger Linda Lundgaard Andersen. ■

DE FEM TEMAER

- Gode rammer for ph.d.-vejledning
- En inkluderende organisation
- Styrkede proceskompetencer hos ph.d.-studerende
- Arbejdslivet som ph.d.-studerende og den efterfølgende karriere
- En synlig og forankret trivselsindsats.

Robotter vil for univers

– alle fag skal gentænkes

Det handler ikke kun om at konstruere eksamener, hvor studerende ikke kan snyde med hjælp fra kunstig intelligens. Det er samtlige universitetsfag, der skal gentænkes i lyset af den nye teknologi, og alle undervisere må spørge sig selv: Hvad kan jeg, som ChatGPT ikke kan lige så godt? Fire forskere sætter perspektiv på AI's betydning.

Det bliver sammenlignet med opfindelsen af lommeregneren, internettet ... ja, sågar skriftsproget. AI-chatbotten ChatGPT har i løbet af få måneder sat brand i det meste af undervisningssektoren. For hvordan håndterer man et værktøj, der kan løse elevers og studerendes opgaver, uden at de behøver hverken at læse eller forstå stoffet?

Men konsekvenserne af chatbotter og kunstig intelligens er langt større end blot at skulle udvikle nye eksamensformer, hvor man ikke kan snyde. Teknologien lægger op til en gentænkning af alle universitetsfag – ja, af akademisk faglighed i sin grundessens.

“Det er ikke bare en eller anden ting, der snyder os eller hjælper de studerende med at

tekniske andere iteterne

snyde. Det er en ting, der kommer til at ændre nogle fagligheder relativt meget og relativt fundamentalt. Derfor vil det også påvirke vores undervisning og prøvning af de studerende”.

Sådan siger Tom Gislev Kjærsgaard, udviklingskonsulent på AU.

På AU's pædagogiske center, hvor han arbejder med digital udvikling, er man i fuld gang med at indsamle viden og eksempler på, at chatbotter kan bruges og integreres i undervisningen. Men samtidig med det foregår der i stort set alle faglige miljøer overvejelser om, hvad den nye teknologi vil ændre.

“Mange siger, at det her kommer til at ændre vores fag. Vi ved ikke, præcis hvordan det kommer til at blive, men det arbejder vi på. Så det er meget dif-fust lige nu. Og der er ikke rigtig nogen fag, der går fri, som det ser ud lige nu. Det lyder måske negativt, men jeg oplever egentlig, at underviserne er relativt åbne omkring det”.

Lad robotten skrive første udkast

Som eksempel på en underviser, der har valgt at integrere ChatGPT'en som redskab i den faglige opgaveløsning, nævner han Helle Strandgaard Jensen, der er lektor i samtidshistorie på AU. Hun lærer sine studerende at bruge chatbotten til at lave et udkast, hvis de skal løse en tekstopgave. Princippet bygger på en skriveteknisk metode – “the shitty first draft” – der går ud på at starte med en ringe tekst, som man så gradvist optimerer.

“Man bruger det som en tekstgenerator, der hjælper med det første udkast. Det vil aldrig kunne bestå en eksamen, men det hjælper til at komme over den første hurdle og få produceret et eller andet, som man så kan arbejde videre med. Den akademiske proces er jo, at man skriver om igen og igen. Det synes jeg er en fin måde at understrege over for de studerende på, at selv om den her robot kan fantastiske ting, kan den ikke producere tekster på niveau med det, en kandidatstuderende skal producere”, siger Tom Gislev Kjærsgaard.

Men eksemplet illustrerer også, hvordan spørgsmålet om kernefaglige kompetencer pludselig bliver bragt i fokus. I dette tilfælde evnen til at disponere og forfatte en skriftlig fremstilling fra A til Z.

“Som jeg startede med at sige: Stort set alle forskere, jeg har talt med på AU, siger, at det her kommer til at påvirke deres felt. Det kommer til at påvirke måden, vi arbejder med historie på. Det kommer til at påvirke måden, vi arbejder med medicin på. Det kommer til at påvirke måden, vi arbejder med management på. Og fordi det bliver en del af faglighederne, bliver det også en del af undervisningen”.

Forbud kan ikke håndhæves

Den offentlige diskussion om brugen af ChatGPT på uddannelserne har især handlet om eksamener. Her har flere universiteter i første omgang reageret ved at forbyde brugen. DTU er gået så

langt, at man på visse fag har indført krav om håndskrevne eksamensbesvarelser. AU forbød ved årsskiftet brugen i alle eksamener. Det samme gjorde KU – om end lidt mere underspillet, fortæller Morten Misfeldt, professor og leder af Center for Digital Education på KU.

“Nogle af de andre universiteter var ude at fortælle, at nu havde de taget hånd om det og forbudt det. På KU kom det lidt mere hemmeligt. Der kom nogle regler, der kan findes et sted langt inde på vores intranet. Men alle ved jo godt, at det ikke på sigt kan lade sig gøre at forbyde AI, for vi kan ikke håndhæve det. Og der er også en risiko for, at man bryder sådan et forbud uden at vide det”, siger han.

Men også i forhold til undervisningen, uddannelsernes indhold og sågar underviserens betydning er der opstået store, ubesvarede spørgsmål.

“Hvad skal vi så med lærerne?”

“Det er jo ret dramatisk et eller andet sted. Der er nogle kæmpe muligheder inden for digital læring, som godt kunne udfordre, hvordan vi plejer at lave undervisning på universitetet. Måske kan man i nogle tilfælde få bedre og mere målrettet undervisning med AI. Men så er der også spørgsmålet om underviserens rolle. Hvis interaktionerne i høj grad er computerbaserede, hvad skal vi så med lærerne? Så der er noget utryghed om mulighederne for eksamination, men også for automatisering af professionen. Der kan ske store forandringer”, siger Morten Misfeldt.

Opgaven er ikke ny, men nu er den bare endnu mere påtrængende: at få integreret teknologiforståelse som grundpræmis og en del af den faglige diskussion på alle områder.

“Vi er nødt til at have en form for data literacy eller AI literacy som en del af almindelsen, også på universitetet, for det har rigtig meget at gøre med faglighed – altså at man i sit fag arbejder med de bedste teknologiske metoder og ser på teknologi som dybt integreret i faget. Vi kan ikke lade være med at forholde os til det, og derfor kan jeg ikke lade være med at sparke den lidt nedad i skolesystemet, fordi det gælder os alle sammen – ikke kun universitetsstuderende. Vi er nødt til at vide, hvordan teknologi har indflydelse på fag, i samfundet, i hele verden”.

80 procent havde brugt ChatGPT

En anden, der har valgt at gøre ChatGPT til en del af undervisningsstoffet, er Christian Hendriksen, adjunkt ved Institut for Produktion og Erhvervsøkonomi på CBS. Han har skrevet en 146 sider lang guide til praktisk brug af ChatGPT og Bing, som han deler gennem Twitter. Guiden indeholder råd til både studerende, undervisere og forskere om, hvordan de kan bruge chatbotterne til deres arbejde.

“For et par uger siden kørte jeg et par forelæsninger i videnskabsteori på bachelorniveau. I starten af en af forelæsningerne ville jeg bare lige høre, hvor mange af de her førsteårsstuderende der har brugt ChatGPT. Det var omkring 80 procent, der rakte hånden op”, fortæller han.

Hvis man kigger nærmere, er det dog meget forskelligt, hvor meget og hvordan studerende bruger de teknologiske muligheder. Christian Hendriksen oplever, at der groft sagt er tre grupper: Dem, der kører derudad og aggressivt forsøger at udnytte de teknologiske muligheder; dem i den modsatte boldgade, der dårligt nok har åbnet en ChatGPT; og endelig en gruppe i midten, der har prøvet chatbotterne, men som er meget ængstelige ved at bruge dem, fordi de er bange for at gøre noget forkert i forhold til etik eller formelle regler.

“Nogle af de studerende føler sig lidt til grin, fordi nogle af deres medstuderende jo så bare kører derudad og bruger ChatGPT hele tiden. De behøver næsten ikke at læse noget, fordi ChatGPT hjælper dem med at forstå materialet. Så der er en stor gruppe studerende, som føler sig ladt i stikken”, fortæller Christian Hendriksen.

Vigtigt at snakke åbent om brug

Hans konklusion er, at det er nødvendigt at skabe en åben snak på universitetet om, hvordan man kan, bør og ikke bør bruge chatbotterne.

“Det er en helt central opgave at demokratisere brugen af AI. Hvis ikke vores studerende forstår, hvordan man bruger det, så kan de ikke være med til at definere den samfundsmæssige samtale om brugen”.

I sin guide forklarer han eksempelvis, hvordan man som studerende kan bruge ChatGPT til kreativ ideudvikling eller til at forfine den sproglige fremstilling. Til gengæld advarer han imod at bruge den til informationssøgning – medmindre man er villig til at dobbelttjekke oplysningerne. Bing anbefaler

han til litteratursøgning, forklaringer af koncepter og forslag til analytiske tilgange, om end man også skal være varsom og tjekke oplysninger fra Bing.

Men guiden henvender sig som nævnt også til undervisere med forslag til, hvordan chatbotter kan understøtte ens forberedelse – både med kreative input og de mere kedelige opgaver.

“Du kan gøre ting meget nemmere. Du kan generere cases ekstremt hurtigt. Du kan lave eksamener. Og du kan også bruge kunstig intelligens til at lave simuleringer for studerende, som førhen ville være alt for arbejdstungt. Det går allerede ret hurtigt på det område, fordi mange undervisere deler ud af deres erfaringer”.

Hæver indlæringsniveauet

Samtidig kan han reelt overlade nogle af sine traditionelle underviseropgaver til chatbotterne – for eksempel i forhold til begrebsforklaring. Det kan han springe lettere hen over og bruge undervisningstiden på at arbejde med begreberne.

“For eksempel har jeg en workshop for vores studerende i forelæsningerne om videnskabsteori, hvor jeg – selvfølgelig – har fået AI'en til at lave en lille case for mig, hvor vi har en lille virksomhed. Og det tog vitterligt 5-10 minutter for mig at lave den case, hvor det i gamle dage ville tage 3-4 timer. Så beder jeg de studerende om at gå til den case med to forskellige videnskabs-teoriernes perspektiver. Jeg ved så fra tidligere, at jeg plejer at få rigtig mange spørgsmål om lige at forklare ontologi eller epistemologi eller positivisme igen. Men nu ved jeg, at de nemt kan få svar på de spørgsmål, så de kan hoppe direkte ind og begynde at analysere casen på den måde. Og det hæver indlæringsniveauet for mig at se”, siger Christian Hendriksen.

Udlicitering af mentalt arbejde

Det store spørgsmål – og bekymringen – set ud fra et undervisningsperspektiv er naturligvis, om brugen af AI-værktøjer understøtter læringen eller måske ligefrem gør det modsatte. Svaret er både-og, mener Anders Søgaard, professor i maskinlæring ved KU.

“Der er et sted i litteraturen, hvor Platon brokker sig over, at de studerende tager skriftsproget til sig. For, siger han,

hvis vi gør det, bliver vi dummere. Og det er jo rigtigt. Tænk på dengang, vi skulle huske alt i hovedet – hvor meget mental træning det krævede hele tiden. På samme måde er der studier, der viser, at taxachauffører, der bruger GPS, har større risiko for at blive demente. Skriftsproget er en måde at udlicitere noget af vores mentale arbejde på, men det er også en måde at øge vores produktivitet og mulighederne for, hvad vi kan”.

I forhold til undervisningen peger han på at flytte fokus fra discipliner som redegørelse og analyse til perspektivering.

“Det giver mening at flytte den barre, så vi kan koncentrere os om mere interessante ting. Når det er sagt, så er der bare også det her deskilling-fænomen. Hvis vi holder op med at gøre de her ting, hvis vi holder op med at lave redegørelser, så bliver vi også dårligere til det, og vi får brugt vores hjerner lidt mindre”.

Lægger vi fremtiden i kommercielle hænder?

Men der er andre overvejelser om brugen af chatbotter. For eksempel spørgsmålet om, hvem der ejer platformen, og hvilke interesser der ligger bag.

“ChatGPT ligger i hænderne på en tidligere nonprofitorganisation, som nu bedst kan betegnes som en kommerciel virksomhed. Og den har fuldstændig kontrol over det her produkt. Så spørgsmålet er, om vi skal udlicitere den slags, og om vi i givet fald skal udlicitere til nogle spillere med kommercielle interesser? De diskussioner bør man have, hvis man bruger sådan noget teknologi og bygger ovenpå”, siger Anders Søgaard.

Han køber ikke argumentet om, at udviklingen ikke kan bremses, og at brugen af AI ikke kan reguleres.

“Selvfølgelig kan man regulere det. Der er allerede en masse lovgivning, som ikke bliver håndhævet i dag. For eksempel EU’s AI-regulativ, der siger en masse ting om transparens og privatliv, også i forhold til chatbotter. Der er ikke så mange politikere, der blander sig i den her debat i dag, men det håber jeg meget kommer. Det er klart, at der er en masse demokratiseringspotentiale i de her teknologier, men spørgsmålet er også, hvem det kommer til at hjælpe. I

ELON MUSK OG FORSKERE ADVARER MOD AI

Udviklingen af kunstig intelligens bliver nu forsøgt bremset fra uventet kant. Milliardæren Elon Musk, der ellers er kendt for at skubbe udviklingens grænser foran sig med elbilen Tesla og forsøg med rumfartsturisme, er medunderskriver af et åbent brev, der opfordrer til, at man sætter AI-udviklingen på pause i seks måneder – tid, der blandt andet skal bruges på at udvikle internationale sikkerhedsprotokoller for teknologien.

Blandt underskriverne er også Hans Hüttel, lektor i datalogi på KU og AAU. Han forklarer over for DR.dk, at kunstig intelligens kan føre til så store samfundsmæssige forandringer, at der er behov for en større diskussion af konsekvenserne.

300 MILLIONER JOB KAN ERSTATTES AF AI

I en analyse anslår økonomer i Goldman Sachs, at 18 procent af alt lønarbejde vil kunne erstattes af kunstig intelligens, svarende til 300 millioner fuldtidsjob. De fleste af disse job findes i højt udviklede lande.

Øverst på listen over brancher, hvor arbejdspladserne er mest eksponeret for automatisering, ligger “administration” med 46 procent. Men fjerdehøjest ligger “life, physical and social sciences” – altså natur- og samfundsvidenskab – med 36 procent. I den anden ende af skalaen er det bygge- og produktionsindustrien, der ser ud til at gå ram forbi.

første omgang bliver det jo de dygtige, der forstår at kapitalisere på dem”.

I konkurrence med AI

Chatbotterne er på sin vis blot seneste skridt i den accelererende vidensdeling, der har stået på, så længe internettet har eksisteret. I de senere år har studerende for eksempel vænnet sig til, at man kan få forklaret faglige koncepter af kvalificerede undervisere i videoer på YouTube. Udviklingen skaber muligheder, men stiller også et skærpet krav til såvel undervisere som forskere. For man er i princippet i konkurrence med hele verden på én gang, siger Anders Søgaard.

“Hvis jeg skriver en artikel, så bliver den nødt til at være bedre end ChatGPT. Hvis jeg underviser, så bliver det nødt til at være bedre end den undervisning, der ligger på YouTube. Så det sætter bare sådan en baseline, og det tror jeg sådan set kan være meget sundt. For hvis ikke jeg har noget at tilføje, så kan jeg jo lige så godt gå i haven og plante gulerødder. Og det er jo det store spørgsmål, som alle prøver at besvare lige nu: Kommer det her til at betyde, at vi alle sammen får mere tid til at plante gulerødder og læse avis, eller hvordan kommer det til at påvirke verden?” ■

EN VERDEN AF HVIRVELLØST LIV PÅ ISHAVETS BUND

Fransk fotograf og forsker har været dybere end nogen andre fotografer. En dykkerekspedition ved Antarktis, der krævede to års forberedelse, har skabt enestående billeder af områdets enorme biodiversitet.

En havsvamp omklamret af en hel parade af bløddyr – fra enorme slimbændler til søstjerner. Det var et af de betagende syn, fotograf og marinbiologisk forsker Laurent Ballesta fandt på den 32 meter dybe havbund ud for Adélie Land i Antarktis.

Han har kaldt fotoet for "Livets pyramide". Og for en udenforstående er det da også overraskende, at der under Sydpolens is, i temperaturer under frysepunktet, findes en så stor rigdom af liv, at dyrene ligefrem ligger i store klumper. Men trods de ekstreme forhold er Antarktis hjemsted for en enorm biodiversitet. Det anslås, at der findes 17.000 forskellige arter af hvirvelløse dyr, hvoraf mange ikke findes andre steder i verden.

Dykkene, der ligger bag dette og andre berømmede billeder, var på flere måder en ekstrem bedrift. Planlægningen af ekspeditionen tog to år at gennemføre, et hold af specialdykkere og en masse specialudviklet udstyr. Ballesta, der har dykket og fotograferet mange steder, beskriver selv dette som det mest krævende. På grund af isen er der kun én indgang og udgang. Og så er den store dybde en udfordring, for når man dykker dybt og længe, kræver opstigningen også længere tid. For Ballesta betød det ophold på op til fem timer i vand på -1,8 grader – næsten ubærligt trods fem lag undertøj og elektriske varmekilder under dragten.

"Det tog mig syv måneder at komme mig over smerten og kulden i mine tæer", fortæller Ballesta til dykkermagasinet Rising.

Men franske Laurent Ballesta er lidt af en supermand. Et af de 32 dyk, han foretog på ekspeditionen, var det længste og dybeste dyk, der nogensinde er udført i Antarktis. Og Ballesta står i forvejen bag en anden rekord, nemlig et fotografi taget på 200 meters dybde, hvilket er det dybeste nogensinde.

Inspirationen til eventyrene på det dybe vand kommer fra en anden superdykker – legenden Jacques Cousteau, der var Ballestas store helt i drengeårene. Men det var ikke kun dykningen, der inspirerede. Det var også forskningen.

"Når du ser Cousteaus film, er det marinbiologen, der er den mest interessante fyr. Marinbiologen har svarene på alle spørgsmålene; han kender navnene på alle fiskene og deres adfærd. Så det var klart, at jeg også måtte blive marinbiolog".

Laurent Ballesta vandt kategorien "Bedste portfolio" i fotokonkurrencen Wildlife Photographer of the Year. Alle konkurrencens vinder- og finalistbilleder kan ses på en udstilling på Statens Naturhistoriske Museum frem til 27. august 2023.

SAG OM PARASITTER I SVIN SÅR TVIVL OM KONTROLLEN MED FORSKNINGSDATA PÅ KU

Det bryder med centrale principper for ansvarlig forskningspraksis, når Københavns Universitet accepterer, at interesseorganisationen Landbrug & Fødevarer ejer og kontrollerer data fra et erhvervs-ph.d.-projekt om parasitter i svinekød, mener professor og ekspert. Alligevel har universitetets praksisudvalg afvist at behandle klagesagen.

Nogle af de mest grundlæggende videnskabelige principper er på spil på Københavns Universitet (KU) i forbindelse med et erhvervs-ph.d.-projekt, der skulle undersøge udbredelsen af parasitter i svinekød, som kan forårsage ufrivillig abort og misdannelser, og som kædes sammen med øget forekomst af depression, angst og skizofreni.

Interesseorganisationen Landbrug & Fødevarer (L&F), der varetager landbrugets interesser, har alle rettigheder til data fra projektet og kan dermed bestemme, hvem der kan få adgang til tallene, og hvordan og hvor længe materialet skal opbevares. Det til trods for at den ph.d.-studerende var indskrevet og blev vejledt på KU, samt at ph.d.-afhandlingen og den videnskabelige artikel blev udgivet i universitetets navn.

L&F vil kunne hindre andre forskere i at kontrollere resultaterne om udbredelsen af den farlige parasit, og det undergraver det bærende princip i moderne videnskab, at det skal være muligt for andre forskere at gå resultaterne efter i sømmene. Det mener Maria Vang Johansen, forhenværende professor i parasitære zoonoser på KU, og Heine Andersen, professor emeritus på KU og forfatter til bogen "Forskningsfrihed" og medforfatter til "Forskningsfrihed – Hvad med juraen?".

"Det er katastrofalt for KU's troværdighed, fordi det strider mod grundprincipperne i forskning, som gælder overalt i den frie demokratiske del af verden. Resultater skal kunne reproduceres. Ellers er det ikke forskning", siger Maria Vang Johansen.

Hun har forgæves forsøgt at få data udleveret, og det samme har

Forskerforum, som samtidig fik et pænt nej tak fra L&F til tilbuddet om at give sin udlægning af sagen.

Heine Andersen bakker op om kritikken og siger, at KU åbenbart er parat til at tilsidesætte helt centrale principper om ansvarlig forskningspraksis af hensyn til magtfulde erhvervsinteresser og økonomi.

Han påpeger, at det i det danske kodeks for integritet i forskning, s. 9, klart fremgår, at data skal opbevares således, at det er muligt at kontrollere og rekonstruere resultaterne, og desuden at: "Forskerne er ansvarlige for at opbevare deres primære materialer og data".

Strid om indsamling af prøver

Striden om ph.d.-projektet har spor tilbage til 2015, hvor EU opfordrede medlemslandene til at undersøge

forekomsten af parasitten *T. gondii* i dyr og mennesker.

Maria Vang Johansen, som KU beskrev som en af verdens førende parasitologer, da man ansatte hende, opdagede til sin store overraskelse, at der stort set ikke var foretaget undersøgelser af problemets omfang i svin og andre husdyr i Danmark, så hun gennemførte et mindre pilotprojekt.

L&F støttede, at det blev fulgt op med en større undersøgelse, og i 2018 bevilgede Innovationsfonden midler til et erhvervs-ph.d.-projekt, hvor Maria Vang Johansen blev udpeget som hovedvejleder. Kort inde i projektet slog samarbejdet dog revner, da L&F's repræsentant meddelte, at L&F allerede havde indsamlet prøverne og var begyndt at analysere data, selvom det var i strid med samarbejdsaftalen, hvor det fremgik, at det var ph.d.ens opgave.

L&F ændrede også på antallet af prøver og på resultaterne undervejs, så 150 undersøgte slagtesvin pludselig blev til 159, og antallet af positive prøver blev reduceret fra 6 til 3. Det betød blandt andet, at forekomsten af toxoplasmose blev ændret fra 4 % til 2 %. Da Maria Vang Johansen som hovedvejleder nægtede at acceptere, at prøverne fra L&F indgik som en del af ph.d.-projektet, endte hun med at måtte trække sig.

Birgit Nørrung, institutleder ved Institut for Veterinær- og Husdyrvidenskab (IVH) på KU, udtalte i en artikel i Forskerforum, at hun betragtede sagen som en trist personkonflikt, der bundede i dårligt samarbejde.

L&F har data

Praksisudvalget, som behandler sager om god videnskabelig praksis på KU, har to gange konkluderet, at der ikke

har været tale om tvivlsom forskningspraksis, men ifølge Maria Vang Johansen og Heine Andersen har udvalget ikke taget stilling til det altafgørende spørgsmål om, hvorvidt det er tvivlsom forskningspraksis, at en interesseorganisation som L&F har brudt den aftalte plan for et forskningsprojekt og overtaget ejerskabet og kontrollen med data fra projektet, som KU har blåstemplet.

De har derfor klaget til Praksisudvalget i to omgange, første gang en klage fra Maria Vang Johansen og senest fra Heine Andersen i et sidste forsøg på at få spørgsmålet afklaret. Her gjaldt klagen, at den ph.d.-studerende ikke har sikret retten og adgangen til data, men svaret har ikke skabt klarhed, snarere tværtimod.

Institutleder Birgit Nørrung bekræfter i sit høringssvar til Praksisudvalget, at Landbrug & Fødevarer opbevarer

→ det pågældende rå datasæt, men at det kan stilles til rådighed for IVH og KU's praksisudvalg med henblik på drøftelse af protokol, databehandling og konklusion i relation til den publikation, som er udarbejdet på baggrund af datasættet.

Hun skriver også, at "for fremtiden vil det nok være hensigtsmæssigt, at kravene til datatilgængelighed i denne type samarbejder specificeres, og at aftaler omkring datadeling og dataopbevaring inkorporeres i standardaftalerne omkring disse".

Frikender ph.d.-studerende

Praksisudvalget skriver i svaret til Heine Andersen, at man har besluttet at afvise at behandle anmeldelsen, fordi der ikke kan rejses en kritik mod forskeren (den ph.d.-studerende). Udvalgets formand professor, dr.jur. Mads Bryde Andersen, henviser til, at datasættet er ejet af L&F, og at ledelsen på instituttet hverken i erhvervs-ph.d.-aftalen eller i andre aftaledokumenter har indgået aftale med L&F om, at SUND (eller andre) havde ret til at råde over datasættet til fx bevaringsformål efter endt uddannelsesforløb.

"Praksisudvalget må på den baggrund lægge til grund, at den manglende rådighed over datasættet i givet fald ikke kan lægges indklagede (den ph.d.-studerende, red.) til last, og at hun derfor ikke kan siges at have udvist tvivlsom forskningspraksis", skriver udvalgsformanden og fortsætter:

"Praksisudvalget bemærker, at KU med virkning fra januar 2022 har vedtaget en "Politik for forskningsdatamanagement". Af politikken fremgår bl.a., at det påhviler ledelsen (og ikke den videnskabelige medarbejder) at sikre forskningsrettigheder i eksterne samarbejder".

Praksisudvalg modsiger sig selv

Heine Andersen kalder det kryptisk og selvmodsigende, at udvalget på den ene

side har "afvist at behandle anmeldelsen", men ikke desto mindre alligevel har truffet afgørelse om, at den indklagede ikke "kan siges at have udvist tvivlsom forskningspraksis".

"Det er fuldstændig uholdbart og udtryk for ansvarsforflygtigelse, at Praksisudvalget ikke vil afklare, at forskerne har ansvaret for data, da det åbner en ladeport for utroværdig forskning. Bliver afgørelsen stående, så den danner præcedens, betyder det, at forskere på Københavns Universitet med støtte fra ledelse og Praksisudvalget uden videre vil kunne ignorere principper for god videnskabelig praksis, hvis det af en eller anden grund er opportunt for at imødekomme eksterne interesser", siger Heine Andersen.

Han mener, at der har tegnet sig et klart mønster gennem de senere år af, at forskningen i stigende grad er blevet afhængig af støtte fra magtfulde eksterne aktører.

"Det er skræmmende, at universitetet er villigt til at gå så langt for at få lukket sagen. Der kan næsten ikke være andre grunde, end at KU har brug for støtte fra landbruget ved ansøgning om forskningsmidler fra fonde", tilføjer han.

Formand afviser kritik

Mads Bryde Andersen har ikke ønsket at uddybe sine synspunkter over for Forskerforum, men henviser i stedet til de to svar på kritikken, han har givet i Berlingske. Han skriver bl.a., at dele af kritikken "bygger på en skæv gengivelse af den pågældende klagesag og på en misforstået opfattelse af Praksisudvalgets rolle i sager som disse".

Praksisudvalgets opgave var at undersøge, om der på baggrund af anmeldelsen var juridisk og forskningsetisk grundlag for at kritisere forskeren og ikke at godkende eller underkende ejerskab til datarettigheder.

"Forskeren havde heller ikke haft nogen indflydelse på de konkrete

aftaler. Derfor fandt Praksisudvalget ikke grundlag for at kritisere forskeren for at have udvist tvivlsom forskningspraksis. Klagen måtte følgelig afvises", skriver Mads Bryde Andersen.

Han tilføjer, "at Praksisudvalget er helt enig i det principielle, nemlig at forskningsdata i forbindelse med forskning udført på Københavns Universitet som udgangspunkt bør kunne deles fuldt med universitetet og derfra videre med resten af verden. Datadeling kan og skal sikres gennem de aftaler, universitetet indgår med eksterne parter".

I et senere svar i Berlingske skriver han, at intet i pkt. 2.2 i Den danske kodeks for integritet i forskning (2014), som Heine Andersen og Maria Vang Johansen henviser til, pålægger forskere at lægge alle data frit ud.

"Det ville have været mere relevant at henvise til næste led i samme bestemmelse, som siger, at "institutionerne [i dette tilfælde Københavns Universitet] bør have en politik for opbevaring af primært materiale og data, som [blandt andet] omfatter oplysninger om ... ansvar for og adgang til data" og om "dataopbevaring, -adgang og -ejerskab, når forskere forlader institutionen". På det tidspunkt, hvor aftalerne om det omhandlede ph.d.-projekt blev indgået på Københavns Universitet, var der ikke en politik om forskningssamarbejder med eksterne parter, som denne sag jo drejer sig om. Det er der nu. Universitetet har tidligere i år vedtaget en "Politik for forskningsdatamanagement". Af politikken fremgår blandt andet, at det påhviler ledelsen (og ikke den videnskabelige medarbejder) at sikre forskningsrettigheder i eksterne samarbejder", skriver Mads Bryde Andersen.

Chokerende læsning

Heine Andersen kalder svaret fra Praksisudvalgets formand for chokerende læsning.

“Det er katastrofalt for KU’s troværdighed, fordi det strider mod grundprincipperne i forskning.

Maria Vang Johansen,
forhenværende professor i
parasitære zoonoser på KU

KU-vicedirektør: Forskerne er stadig ansvarlige

KU henviser til Kim Brinckmann, vice-direktør for Forskning & Innovation, for spørgsmål angående universitetets politik for forskningsdata.

Han siger, at den tidligere datapolitik fra 2014 meget kortfattet lagde dataansvaret hos den enkelte forsker. KU’s nye politik for forskningsdatamanagement gælder for alle de forskningsdata, der er indsamlet, observeret, genereret, etableret eller genanvendt efter den 11. januar 2022.

Da aftalen om det omdiskuterede ph.d.-projekt blev indgået med Landbrug & Fødevarer i 2018, må det altså have været de tidligere regler, som var gældende.

Ifølge Kim Brinckmann er det ikke korrekt, at den nye datapolitik betyder, at forskere på KU ikke længere er ansvarlige for data.

“Tværtimod har forskere ifølge den nye KU-politik for datamanagement klart et ansvar for de data, de håndterer. Men som det første universitet i Danmark har KU specificeret dataansvaret mere detaljeret. Det betyder bl.a., at forskningsledere har ansvar for at sikre, at der foretages afstemning af forventninger i forskningsprojekter (fx vedrørende rettigheder til data), og for at bestemme, om/hvornår en sådan forventningsafstemning skal indfanges i en samarbejdskontrakt. Dette er ikke den enkelte forskers ansvar”, skriver han i en mail til Forskerforum.

Kim Brinckmann skriver også, at “politikken følger gældende lovgivning og Det danske kodeks for integritet i forskning samt andre (inter)ationale krav på området og beskriver en række principper for at planlægge, indsamle, opbevare, dele og langtidsbevare data”. ■

“Det er ikke korrekt, når Mads Bryde Andersen skriver, at forskeren “ikke [har] haft nogen indflydelse på de konkrete aftaler”. Tværtimod ønskede forskeren (den ph.d.-studerende) selv, at L&F’s datasæt skulle indgå i stedet for de data, som hun ifølge plan og ansættelsesvilkår selv skulle have indsamlet. Dette henviste institutlederen Birgit Nørrung også eksplicit til som en af begrundelserne for at følge L&F’s krav om inddragelse af L&F’s data. Det burde Mads Bryde Andersen vide ud fra klagens dokumenter. Der blev ikke indgået nogen ny skriftlig aftale. Praksisudvalgets svar kan kun opfattes på den måde, at hvis der ikke er indgået aftale om deling af data, gælder princippet om kontrolmulighed via dataadgang ikke på KU. Det er en vildfarelse fra praksisudvalgsformandens side og stik imod, hvad der står i pkt. 2.1 i Den danske kodeks for integritet i forskning”, siger Heine Andersen.

“Primært materiale og data skal gemmes, opbevares og administreres i en klar og præcis form, som gør det muligt at evaluere resultatet, følge procedurerne og – når det er relevant og muligt

– reproducere forskningen”, fremgår det af kodekset.

“Reglen kan findes mange steder, fx i European Code of Conduct for Research Integrity (European Science Foundation): “Research data should be placed at the disposal of colleagues who want to replicate the study or elaborate on its findings” (p. 13)”, siger Heine Andersen.

Også Mads Bryde Andersens forklaring om, at der, da aftalen om ph.d.-projektet blev indgået, ikke var en politik på KU om forskningssamarbejder med eksterne parter, og at det ifølge den nye “Politik for forskningsdatamanagement” påhviler ledelsen (og ikke den videnskabelige medarbejder) at sikre forskningsrettigheder i eksterne samarbejder, mener Heine Andersen er vildledende.

“Det lyder, som om der var et regelløst tomrum, indtil Københavns Universitet fik formuleret en “politik” i 2022. Det er forkert. Der har været eksternt samarbejde længe før dette projekt, og reglen om dataadgang er en gammel forskningsetisk regel”, siger han.

Data fra tegninger, legetøj og ler

Ph.d.-studerende Ene Ernst Hoppe blev sat til at udforske nye måder at indsamle kvalitative data på, som ikke kun er baseret på ord og sprog. Det åbnede en stor kasse af værktøjer, som hun bruger i sit projekt om elevers oplevelse af naturfag i folkeskolen.

Forskningsresultater er vigtige, men man skal heller ikke kimse ad de faglige sidegevinster, der kan falde af undervejs. For eksempel afprøvning og udvikling af metodiske værktøjer, der potentielt kan være med til at rykke ens forskningsfelt som helhed.

Den oplevelse har Ene Ernst Hoppe, ph.d.-studerende ved Institut for

Naturfagene Didaktik på KU, haft i arbejdet med sit projekt, der handler om folkeskoleelevers deltagelse i naturfagsundervisningen i overgangen fra mellemtrin til udskolingen. Her har hun suppleret sin indsamling af interview og etnografisk feltarbejde med såkaldt "kreative data" – data indsamlet ved hjælp af kreative metoder, som kan hjælpe til at få adgang til følelser, forventninger og holdninger, der ikke lige sådan kommer frem gennem sproget. For eksempel gennem kropslige eller kunstneriske udtryk.

"Et interview er drevet af verbale udvekslinger, og med etnografiske tilgange vil det være det sete og hørte, som noteres af forskerne, der optager plads. De kreative metoder kan sætte det sproglige i baggrunden. Du kan ikke nødvendigvis undvære det sproglige, men du kan arbejde på, at det ikke

alene får lov til at sætte dagsordenen for de empiriske data", fortæller Ene Ernst Hoppe.

Piger løser opgaver, drenge leger

Hendes projekt er en bevilling fra Ph.d.-rådet for Uddannelsesforskning, og det har fokus på overgangen fra 6. til 7. klasse, hvor eleverne går fra at have to ugentlige timer med natur/teknologi til tre fagspecifikke naturfag: fysik/kemi, biologi og geografi. Ved at observere og interviewe de samme elever i både 6. og 7. klasse gennem en længere periode forsøger hun at stille skarpt på, hvad der gør, at nogle elever deltager og trives i naturfagstimerne, mens andre ser ud til at vente på, at klokken ringer ud.

En af de problemstillinger, hun har fokus på, er, at fagene mere eller mindre appellerer til nogle særlige deltagelsesformer og dermed ekskluderer andre.

Ord fortæller meget, men ikke alt. Når man undersøger børn og unge med interview og observation, kan man ved hjælp af kreative metoder komme rundt om det sproglige og blive opmærksom på andre aspekter. Det forsøger Ene Ernst Hoppe i sit projekt.

STEM-fagene har generelt behov for flere unge på uddannelserne, men det er især pigerne, det kniber med at gøre interesserede. I sin undersøgelse kan Ene Ernst Hoppe også konstatere, at kønnet er et element i det komplicerede samspil mellem fagets udvikling og elevernes udvikling.

“Et fokusområde fra forskningen, som jeg kan genkende i mine egne data, er den ide med, at eleverne helst skal gå lidt ud over undervisningsformen – udfordre den. Og her viser dele af mine data, at nogle drenge er mere legende med stoffet. De skal lige prøve nogle andre ting af eller hen for at se, hvad deres klassekammerater laver. Og så er der en større gruppe af pigerne, som går meget op i at gøre, præcis hvad de bliver bedt om, og er meget disciplinerede i deres tilgang. Spørgsmålet er, hvad det betyder for elevernes tilgang til faget, og hvad faget kan tilbyde dem”, siger hun.

Genstande kan mediere andre fortællinger

Ord fortæller meget, men de fortæller ikke alt. Særligt ikke når det er børn og unge, man arbejder med. Ene Ernst Hoppe blev introduceret til arbejdet med kreative tilgange, da hun ved siden af sit eget projekt blev involveret i et større forskningsprojekt, der blandt andet undersøger elever i o. klasse og deres forståelser af science. Det fik Ene Ernst Hoppe til at inddrage de kreative metoder i sin egen dataindsamling for at se nærmere på, hvordan man som forsker møder børn og unge, der ikke nødvendigvis har et sprog for det, de gerne vil tale med dem om.

“Jeg blev sat til at kigge på, hvad der er af muligheder, og det åbnede for et felt, hvor kreative, visuelle og performative metoder anvendes til at møde projektdeltagerne på andre måder end gennem det talte. Det er et ret stort felt, som optræder på forskellig vis, alt

efter om vi kigger mod antropologien, psykologien eller pædagogikken”.

Et af de centrale metodiske greb er brugen af artefakter – genstande. Det kan være alt fra legetøj til tegninger eller fotos. Formålet er at flytte fokus, og at artefaktet bliver en slags katalysator for informationer, der ikke ville komme frem i en almindelig spørgsmål-svar-situation. Hun nævner bl.a., hvordan fotografier, bamser eller musik kan være et medie til at tale igennem.

“På den måde flyttes fokus fra barnet over på noget andet, og det gøres lidt mere fiktivt. Det kan være en hjælp, hvis det er emner, der er sårbare, eller som bare er svære at få sat ord på”, siger Ene Ernst Hoppe.

Oplevelser udtrykt i ler

I den kuriøse ende har hun selv undervist på et ph.d.-kursus, hvor hun bad deltagerne udtrykke oplevelsen af livet som ph.d.-studerende i form af lerfigurer, de skulle forme.

“For eksempel var der en, der formede en lille krop med et enormt stort hoved for at illustrere følelsen af, at man skal vide enormt mange ting og udvikle en masse viden”.

Men at man har mange ting inde i sit hoved kan jo nemt formuleres sprogligt. Hvorfor skal man bruge en halv time på at forme det i ler?

“Det handler om nogle gange at få tingene væk fra dig selv og prøve at se det udefra. Der er noget kraftfuldt ved, at det ligger der som en visualisering. Men spørgsmålet er ikke kun, om det giver noget nyt. Det handler også om at skabe en triangulering af den viden, der allerede findes. Og i mine egne data kan jeg se, at det i hvert fald har udfordret, hvad jeg ellers har set igennem interview og mit etnografiske feltarbejde”, siger Ene Ernst Hoppe

Hun har netop fået udgivet en artikel med sin ph.d.-vejleder Henriette Holmegaard, hvor hun beskriver brugen og potentialet ved kreative metoder. Og så bruger hun dem som nævnt også i sit eget ph.d.-projekt.

Tegning viste det modsatte af det sagte

“Jeg har afholdt de her kreative workshops med eleverne, hvor der har været nogle aktiviteter, som de selv får lov til at fortolke. Og noget af det har været

VIS DIT PH.D.-PROJEKT

Hvem: Ene Ernst Hoppe, cand.mag.pæd.

Hvad: En kvalitativ undersøgelse af overgangen fra 6. klasse til 7. klasse af elevernes deltagelsesmuligheder og udfordringer i naturfagene.

Hvor: Institut for Naturfagernes Didaktik, KU.

Hvorfor: Projektet undersøger, hvilken betydning overgangen fra 6. til 7. klasse har for elever og deres deltagelse i og relation til naturfagene, og særligt de in- og eksklusionsprocesser, der opstår i samspillet mellem elever, lærere, fag og rammer på tværs af overgangen.

sindssygt interessant. For eksempel er der en af eleverne, som i interviewet har forståelse for natur og teknologi, som finder dele af faget spændende, og som også forsøger at deltage i undervisningen. Men da han så skal tegne sig selv i faget, tegner han en sovende person. Det fortæller mig noget om, at der er en indre, følelsesmæssig oplevelse af faget, som er modsat det, jeg ellers ser og hører. På den måde får jeg en anden indgang til den her elevs verden”, fortæller hun.

De kreative workshops, som bestod af forskellige aktiviteter som tegninger, digte og breve, har givet mulighed for at arbejde med begrebet “defamiliarization”, der udfordrer det, der tages for givet – som eksempelvis elevernes forståelse af natur og teknologi.

“Jeg anvender de kreative metoder mere og mere, fordi jeg kan se nogle styrker i dem. Jeg går endnu ikke ind og fortolker på de kreative data, for det kan være rigtig svært. Men jeg synes helt klart, at de kreative metoder kan hjælpe til at få nogle komplekse sammenhænge frem i lyset, fordi de giver mulighed for at udtrykke mere subtile følelser, tanker og forestillinger, som kan bringe nye perspektiver til at forstå nogle af de udfordringer, vi ser inden for STEM-feltet”. ■

Niels Bohr Bygningen er nu seks år forsinket og ca. 3,2 mia. kr. dyrere end planlagt

Omfattende test har endnu en gang fordyret og forsinket det skandaleramte byggeri, men senest lød meldingen fra bygherren, Vejdirektoratet, at laboratoriebygningen bliver overdraget til Københavns Universitet inden udgangen af april. Det vurderer eksperter nu er urealistisk.

I 2017 skulle Niels Bohr Bygningen have stået klar til at skabe de perfekte rammer for den naturvidenskabelige forskning på Københavns Universitet.

Nu seks år senere venter forskerne stadig på at rykke ind i laboratorierne, og med en ny fordyrelse på 245 mio. kr. til brandsikring har prisen rundet 5 mia. kr. for et byggeri, politikerne oprindeligt bevilgede 1,8 mia. kr. til.

Det gør Niels Bohr Bygningen til en topkandidat til prisen som Danmarks-historiens største byggeskandale.

Prognosen for tidspunktet for overdragelsen til universitetet er blevet rykket mindst 18 gange siden 2020, men ifølge Vejdirektoratet, der overtog ansvaret for projektet i 2018, efter at den daværende transport-, bygnings- og boligminister Ole Birk Olesen (LA) havde mistet tilliden til Bygningsstyrelsen, mangler man kun at gennemføre en række test, før KU får udleveret nøglerne til laboratoriebygningen (bygningssafsnit 1).

“Niels Bohr Bygningen er en meget avanceret bygning med mange komplicerede tekniske anlæg. Vejdirektoratet skal aflevere en færdig bygning, der er funktionelt dokumenteret. Derfor

gennemfører Vejdirektoratet i øjeblikket et omfattende testprogram, der sikrer, at bygningen kan anvendes som aftalt. Det følger også af de kontrakter, som er indgået med leverandørerne, at der skal være styr på, hvad der er leveret. Københavns Universitet har ønsket, og det er aftalt, at Vejdirektoratet færdiggør de nævnte test så hurtigt som muligt, hvorefter Københavns Universitet kan overtage bygningen”, fremgår det af det skriftlige svar fra Vejdirektoratets presseafdeling til Forskerforum.

På daværende tidspunkt forventede Vejdirektoratet, at man skulle bruge hele marts og dele af april på test, men den 31. marts var der ifølge DR Nyheder kun gennemført 3 ud af i alt 109 test på bygningen, og på den baggrund vurderede flere byggeeksperter over for DR, at overdragelsen ville blive yderligere forsinket.

Strid om ekstraregning

Den mindre del af komplekset kaldet Bygningsafsnit 2 på den modsatte side af Jagtvej, der er forbundet med en gangbro til laboratoriebygningen med de karakteristiske pyramideformede glaselementer på facaden, huser primært undervisnings- og kontorlokaler, som KU har haft adgang til et stykke tid.

Den forrige forsinkelse skyldtes, at brandmyndighederne ikke ville

godkende bygningen, før fejlene på ca. 10.000 brandlukninger var blevet udbedret, men det er nu sket, og der er ifølge Vejdirektoratet opnået ibrugtagningstilladelse for hele bygningskomplekset, dvs. at bygningerne er brandgodkendt af de relevante myndigheder, står der i svaret.

Tilbage står slagsmålet om, hvem der skal betale regningen for den voldsomme fordyrelse på ca. 3,2 mia. kr.

KU-ledelsen har tidligere kaldt pristigningen “en tikkende bombe under universitetets økonomi”, fordi huslejen, som universitetet skal betale til staten, normalt bliver beregnet ud fra slutprisen for det pågældende byggeri. Dermed risikerer huslejen at ende på ca. 200 mio. kr. årligt.

Staten har dog anlagt voldgiftssager med et samlet erstatningskrav på ca. 1,6 mia. kr. mod en række af projektets entreprenører, og KU har også anlagt en statslig voldgift mod Bygningsstyrelsen om ansvaret for fordyrelsen. De sager kan trække ud i flere år, og for i mellemtiden at skabe ro om KU's økonomi besluttede den daværende uddannelses- og forskningsminister Jesper Petersen den 4. februar sidste år, at KU alene skal betale den oprindeligt beregnede husleje og husleje for de tillægsaftaler, som universitetet har godkendt, så længe voldgiftssagen mellem Bygningsstyrelsen og universitetet står på. Det vil sige en husleje på ca. 91 mio. kr. om året. ■

Fra front til forskningsminister

Ukraines nyudnævnte minister for forskning og uddannelse måtte vente to dage på at tage til samtale om jobbet, da hans bataljon var involveret i et større russisk tankangreb.

Dansk forskning har haft mange ministre gennem de sidste 13 år, og de har sjældent nået at sætte de store personlige aftryk på sektoren. Derfor har man af og til hørt efterlysningen af en "stærk" minister på posten. En kriger, der har mod og vilje til at stå fast over for regeringstoppen og kæmpe for sit ressortområde.

Har man det synspunkt, kan man måske skæve lidt misundeligt til forskerkollegerne i Ukraine. Her har præsident Zelensky netop udnævnt en ny uddannelses- og forskningsminister, der kommer direkte fra skyttegravskampene mod de russiske invasionsstyrker.

Det er den 50-årige Oksen Lisovyi, der er uddannet ved Kyiv National University of Culture and Arts og forsvarede en ph.d.-afhandling i filosofi i 2012. Siden 2010 har han været leder af Ukraines Minor Academy of Sciences, der støtter videnskabsaktiviteter for unge, blandt andet 150 sommerskoler i forskellige egne af landet. Han var også blandt initiativtagerne til det første videnskabsmuseum i Ukraine, der blev åbnet i 2020.

Men da russerne invaderede i begyndelsen af 2022, meldte Oksen Lisovyi sig som frivillig soldat, og i næsten et år har han været en del af "95th Air Assault Brigade". De indledende samtaler om hans overtagelse af stillingen som minister blev ført som Zoom-møde fra hans base ved fronten. Men da hans bataljon blev involveret i et større tankangreb, måtte han vente

Ukraines uddannelses- og forskningsminister, da han endnu var ved fronten – godt i gang med værket "Kobzar" af Ukraines nationalpoet Taras Sjevtjenko.

to dage på at kunne tage til samtale om stillingen i Kyiv. Det fortalte han i en samtale med Tymofiy Mylovanov, præsident for Kyiv School of Economics.

Anklaget for plagiat

Ifølge Oksen Lisovyi selv har hans personlige konflikt med russerne stået på hele hans liv. En måned efter hans fødsel blev hans far, Vasel Lisovyi, dømt 11 års internering af de sovjetiske myndigheder for dissidens.

"Min deltagelse i krigen mod imperiet begyndte mod min vilje, en uge før jeg blev født. Jeg voksede op i krigstilstand i form af intellektuel modstand mod imperiets selvmorderiske absurditet", har Oksen Lisovyi udtalt til mediet Vikna Novyny.

Den nye minister har dog fra starten fået sit at kæmpe med. På dagen for sin udnævnelse blev Oksen Lisovyi indklaget for at have plagieret i sin ph.d.-afhandling. Anmelderen er organisationen Ukrainian Pacifist Movement, der politisk arbejder for at begynde fredsforhandlinger med Rusland.

Oksen Lisovyi har på sin Facebook-profil svaret, at han nu har indsendt afhandlingen til det nationale kontor for kvalitetssikring af højere uddannelser. Han vil senere offentliggøre afgørelsen, og hvis han bliver kendt skyldig i plagiat, vil han frasige sig sin akademiske titel. ■

KVINDELIGE UKRAINSKE FORSKERE PÅ FLUGT SKAL FASTHOLDES I FORSKNINGSVERDENEN

Videnskabernes Selskab, de danske universiteter og de store private fonde samarbejder om at give de kvindelige ukrainske forskere, der er flygtet til Danmark, mulighed for at fortsætte deres forskning, indtil de kan vende hjem. De er nemlig tiltænkt en altafgørende rolle i genopbygningen af deres land.

Khrystyna Monastyrka glemmer aldrig den 24. februar sidste år. Hun boede i nærheden af en militær lufthavn i Ivano-Frankivsk i Ukraine og blev vækket ved, at det ene fly efter det andet lettede for at komme i sikkerhed. Kort efter slog granaterne ned på landingsbanen. Militærbasen blev bombet af russerne, og krigen var i gang.

De fleste ventede, at Ukraine ikke ville gøre modstand, så hun hastede som millioner af andre med sine få ejendele mod grænsen for at slippe væk.

“Jeg var i panik og vidste ikke, hvad jeg skulle gøre, men jeg kom med et tog og endte i Polen. Efterfølgende rejste jeg videre til Danmark, da en veninde fra studietiden, der havde boet i Danmark en årrække, tilbød sin hjælp”, siger Khrystyna Monastyrka.

Hun har en ph.d. i lingvistik med speciale i ukrainsk sprog og litteratur og en MA i lingvistik, begge fra Vasyl Stefanyk Precarpathian National University of Ivano-Frankivsk. Indtil krigsudbruddet arbejdede hun som engelsk lektor og assistent tilknyttet institut for engelsk filologi.

Da hun ankom til Danmark, blev hun først indkvarteret i Sandholmlejren, hvor hun fortsatte med at undervise sine studerende online. Senere mødte hun en lektor fra Aarhus Universitet med ukrainske rødder, der skabte kontakt til en professor, som hjalp hende med at søge et Scholars at Risk Ukraine (SARU) fellowship på AU, og det fik hun.

Khrystyna Monastyrka har fået et Scholars at Risk Ukraine (SARU) fellowship på AU, så hun kan fortsætte sin forskning.

Forsker i memes

Programmet, der er finansieret af Novo Nordisk Fonden, Villum Fonden og Carlsbergfondet, har givet omtrent 24 ukrainske forskere mulighed for at blive ansat på et dansk universitet i tolv måneder.

Aarhus Universitets Forskningsfond har ydermere bevilget 10 mio. kr. til AUFF-Ukrainian research fellowships, et initiativ, der kommer fra AIAS, Aarhus Institute of Advanced Studies.

Khrystyna Monastyrska er nu ansat ved Institut for Kultur og Samfund på AU, hvor hun underviser i ukrainsk og er gået i gang med sit forskningsprojekt med titlen "Metaforiske og allegoriske fremstillinger af krig i moderne cross-media materialer fra Ukraine".

Ideen med projektet er at vise et internationalt publikum, hvordan ukrainere opfatter krigen, som den er repræsenteret i en bred vifte af nutidens multimediematerialer spændende fra ukrainske YouTube-krigssangsvideoer over krigsplakater og karikaturer til kunstneriske tekster og illustrationer. Specifikt undersøger hun befolkningens brug af memes, altså billeder eller videoklip ledsaget af en kort tekst, som optræder på internettet ofte med et satirisk eller politisk indhold. Det kan være i forbindelse med dagligdagsproblemer som de hyppige strømafbrydelser, som ukrainerne må leve med, efter at russerne begyndte at bombe infrastrukturen.

Videnskabernes Selskab et naturligt samlingspunkt

Ifølge Marie-Louise Nosch, præsident for Videnskabernes Selskab (VS), er der intet overblik over, hvor mange ukrainske forskere der har søgt tilflugt i Danmark. Nogle er formentlig ikke registreret som forskere, fordi de har fundet anden beskæftigelse, men cirka 40 deltog, da VS holdt Ukrainian Scholars' Days. Selskabet har også startet et mentorprogram og holdt den 17. marts et informationsmøde online om videnskabelige karrierer i Danmark og om at søge forskningsmidler i Danmark og EU.

"Vi prøver at være en national platform, hvor ukrainere kan mødes", siger hun og tilføjer, at meget forskning i de østeuropæiske lande foregår via

de videnskabelige akademier, mens universiteterne først og fremmest er uddannelsesinstitutioner. Det har derfor være naturligt for fordrevne forskere at søge hjælp hos Videnskabernes Selskab. Ifølge Marie-Louise Nosch er godt 45 % af alle forskere i Ukraine kvinder, og det er næsten også udelukkende kvindelige forskere, som har søgt tilflugt i Danmark, da de fleste mænd ikke må forlade landet. Til sammenligning er blot 33 % af de danske forskere kvinder.

Hun siger, at det er i den først del af karrieren, at "the leaky pipeline" findes for yngre kvinder: De forlader forskningen eller skubbes ud, og ukrainerne er særligt udsatte, fordi de står alene eller med små børn i et fremmed land og har brug for en indtægt og takker derfor måske ja til et job i en butik eller lignende.

"Det må ikke ske for ukrainerne. De skal blive i forskningen, så de står klar, når krigen er slut. De ukrainske kvindelige forskere vil være nøglepersoner, når Ukraines forskningsinstitutioner skal reformeres og genopbygges. Jeg tror, at de vil revolutionere videnskaben i Ukraine. De kommer tilbage med internationale netværk, nye metoder, nye samarbejdspartnere og med viden om, hvordan forskning bedrives andre steder", siger Marie-Louise Nosch.

Kvindelige forskere altagørende

Hun roser derfor også Søren Rud Keiding, den netop afdøde direktør for Aarhus Institute of Advanced Studies på AU, for at have reageret meget hurtigt, da krigen brød ud. Han skaffede

på rekordtid 10 mio. kr. fra universitetets forskningsfond og fik rektor med på ideen om at tilbyde fellowships til ukrainerne. Videnskabernes Selskab bidrog ved at vurdere ansøgninger, der kom ind fra de ukrainske forskere.

"Vi fik bogstaveligt talt ansøgninger ind fra forskere, der stod på banegården i Kyiv eller Lviv og forsøgte at slippe ud", husker Marie-Louise Nosch om situationen i dagene efter krigsudbruddet sidste år.

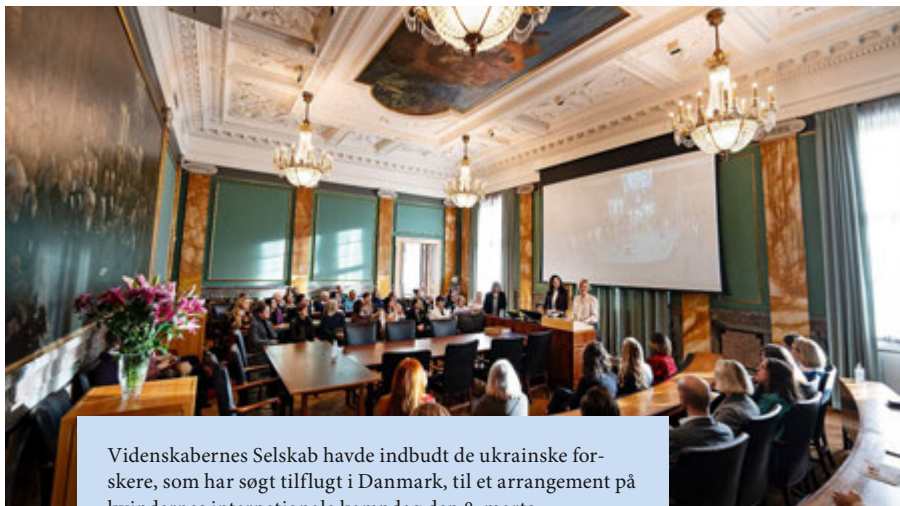
Hun tilføjer, at stipendierne skal være kortvarige og ikke for velfinansierede for at tilskynde forskerne til at vende hjem og genopbygge deres land, når krigen er slut.

Videnskabelige selskaber fra en række lande, herunder også det danske, vedtog på et møde i Polen i juni sidste år en tipknapplan for genopbygningen af forskningen i Ukraine, og på mødet var de enige om, at det er vigtigt at sikre, at nabolandene ikke stjæler de dygtige forskere.

Khrystyna Monastyrska har endnu ikke besluttet, om hun ønsker at vende tilbage til Ukraine. Det vigtigste for hende er at finde et arbejde, hvor hun kan gøre nytte og bruge sine evner og uddannelse.

Hun fortæller, at det første, hun gør hver morgen, når hun vågner, er at tjekke nyhederne, om der har været nye angreb, og så kontakter hun familien og hører, om alle er o.k.

"Jeg kan ikke sove ordentligt. Situationen er meget stressende, og vi er stadig under et stort pres, selvom vi er i sikkerhed i Danmark", siger hun. ■

Videnskabernes Selskab havde indbudt de ukrainske forskere, som har søgt tilflugt i Danmark, til et arrangement på kvindernes internationale kampdag den 8. marts.

AU-direktør afgået ved døden

Foto: Lars Knuse

Direktør for Aarhus Institute of Advanced Studies (AIAS), professor **Søren Keiding**, er afgået ved døden den 4. marts i en alder af 63 år.

Søren Keiding kom til AIAS i oktober 2019 fra en stilling som prodekan for forskning ved det daværende Faculty of Science and Technology ved Aarhus Universitet. Inden da var han fra 2003 til 2015 professor i kemi ved Aarhus Universitet. Han fik en ph.d.-grad i fysik i 1990 og blev dr. scient i 1998. Hans forskningsområde var kemisk fysik med fokus på ultrahurtige molekyler – særligt vandmolekyler – som han studerede ved hjælp af lasere. Søren Keiding bestred igennem årtier desuden en lang række tillidposter, senest som medlem af DFIR (Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd) udpeget af Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Ved siden af jobbet som direktør for AIAS og sine forskningspolitiske forpligtelser var det også meget vigtigt for Søren Keiding at formidle sin forskning til et bredere publikum. Senest udgav han i november 2021 en bog om vands unikke egenskaber i Aarhus Universitetsforlags serie "Tænkepauser". Denne bog viser hans helt særlige evne til at formidle svært stof med stor humoristisk sans.

Søren Keiding roses i et mindeord på AU's hjemmeside for at have været en stor inspiration for alle og for at have gjort et stort indtryk på medarbejdere og fellows på AIAS – både gennem det daglige samarbejde, og gennem sin store indsats for at udvikle AIAS i nye retninger. Først og fremmest lagde han som direktør for AIAS stor vægt på at sikre trivsel og talentudvikling hos centrets medarbejdere og fellows.

"Det er med stor sorg, at jeg har modtaget nyheden om Søren's bortgang. Vi, der kendte ham, enten som kollega, prodekan for forskning eller leder af AIAS, ved, at vi og Aarhus Universitet har mistet et meget særligt menneske. Søren var et multitalent. En fremragende forsker og underviser, en talentfuld musiker med en varm personlighed og en fantastisk humoristisk sans – og en utrolig dygtig leder af AIAS. Søren var en velkendt og vellidt person på Aarhus Universitet, og han formåede at række ud til næsten alle hjørner af universitetet via AIAS' associate fellowship-program. Ud over sit eget forskningsfelt inden for fysisk kemi havde han en stor indsigt i mange andre naturvidenskabelige områder. Han havde en dyb forståelse for forskningspolitik og forskningsbevillinger, og han var altid parat til at dele ud af sin viden. Søren vil blive dybt savnet", skriver rektor Brian Bech Nielsen i mindeordet, der kan læses her: kortlink.dk/au/2kk34

Formand og medlem fortsætter i CBS-bestyrelse

Torben Möger Pedersen er blevet genudpeget til posten som formand for Copenhagen Business Schools bestyrelse, og **Lilian Mogensen** er ligeledes genud-

peget som eksternt medlem – begge for en ny fireårig periode.

Lilian Mogensens første funktionsperiode stod til at udløbe den 31. marts, mens Torben Möger Pedersens første periode udløber den 30. juni i år.

Genudpegningen af Torben Möger Pedersen er blevet godkendt af uddannelses- og forskningsministeren.

"Jeg værdsætter tilliden fra ministeren, udpegningsorganet og den øvrige bestyrelse. Jeg glæder mig meget til at fortsætte samarbejdet med bestyrelsen, direktionen og de mange dygtige studerende og medarbejdere på CBS", siger Torben Möger Pedersen i forbindelse med genudpegningen.

Torben Möger Pedersen har i 25 år været administrerende direktør i Danmarks største arbejdsmarkedspensionsselskab PensionDanmark. Han har også en stærk bestyrelseserfaring, blandt andet med poster i Arbejdernes Landsbank, Gigtforeningen, Symbion Fonden, Gefion Gymnasium, Det Udenrigspolitiske Selskab, Forsikring & Pension og Aalborg Universitet, hvor han udtrådte som næstformand, da han blev formand for bestyrelsen på CBS. Han har et indgående kendskab til CBS gennem sin stilling som formand for Danish Society for Education and Business (DSEB), som tilbage i 1917 var stifter af CBS. Han underviser desuden på bestyrelsesuddannelserne i regi af CBS Executive og er også adjungeret professor på CBS.

Lilian Mogensen har senest været koncerndirektør i ATP/direktør i Udbetaling Danmark og er rådgiver og professionelt bestyrelsesmedlem med fokus på digitale transformationer, HR og strategi. Hun har blandt andet siddet i bestyrelsen på IT Universitetet i 12 år.

RUC-ektor modtager transportforskningspris

Line Reinhardt, lektor i datalogi og leder af Center for Maritim og Marin Forskning på Roskilde Universitet, har modtaget Hedors Fonds Transportforskningspris 2023.

Line Reinhardt beskæftiger sig i sin forskning med energieffektivisering af godstransport – ikke mindst inden for det maritime område. Hun forsker bl.a. i, hvordan man kan optimere lastning og losning af skibe, så man kan nedbringe forbruget af skibsbrændstof.

"Jeg er meget stolt og taknemmelig over at modtage Hedors Fonds Transportforskningspris. Denne anerkendelse af min forskning inden for transport betyder rigtig meget for mig, fordi transport er motoren, som holder samfundet sammen, og det er der efter min mening ikke fokus nok på. Min interesse er især effektivisering af transporten for at reducere udledningen af CO₂ uden at gå på kompromis med service. Denne pris er netop med til at skabe fokus på området", siger Line Reinhardt.

Prisen er oprettet af Hedors Fond og uddeles i samarbejde med Transportøkonomisk Forening – TØF. Prisen skal bidrage til en øget forskningsindsats på transportområdet og uddeles som en anerkendelse til en internationalt anerkendt og

etableret forsker, der har gjort sig særlig fortjent ved en betydelig indsats inden for udviklingen i Danmark inden for transport, logistik og tilgrænsende fagområder med en væsentlig orientering mod godstransport.

DFIR får seks nye medlemmer

Foto: Kontrast

Uddannelses- og forskningsministeren har udpeget seks nye medlemmer af Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd. Rådet består af en

formand og otte medlemmer, der alle er udpeget af uddannelses- og forskningsministeren i deres personlige egenskab og efter åbent opslag. Rådet har til formål at give uddannelses- og forskningsministeren, Folketinget og øvrige ministre uafhængig og sagkyndig rådgivning om forskning, teknolog udvikling og innovation.

Ud over udpegningen af de seks nye medlemmer er tre nuværende medlemmer af rådet genudpeget for en periode på tre år startende den 1. april.

Professor **Frede Blaabjerg** fra Aalborg Universitet er blevet genudpeget og fortsætter som rådets formand.

Professor, centerleder **Mette Birkedal Bruun**, Københavns Universitet, og professor, direktør **Jes Broeng**, Danmarks Tekniske Universitet, er begge ligeledes blevet genudpeget.

Nye medlemmer er professor, centerleder **Tine Jess**, Aalborg Universitet, institutdirektør **Christine Nellemann**, DTU Fødevareinstituttet, programchef **Poul Toft Frederiksen**, Poul Due Jensens Fond, Grundfos, direktør **Steffen Bohni**, Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø, COO **Søren Nedergaard**, Novo Nordisk Fonden, og professor, rektor **Lene Tanggaard**, Designskolen Kolding.

Stor nordisk pris til litteraturforsker fra AU

Simona Zetterberg-Nielsen, lektor på Afdeling for Nordiske Studier og Oplevelsesøkonomi på Aarhus Universitet, har fået tildelt Nils Klim-prisen, der gives

til en ung forsker i Norden, som har begået fremragende forskning inden for sit felt.

Nils Klim-prisen uddeles hvert år af universitetet i Bergen til en ung, nordisk forsker under 35 år, som har begået fremragende forskning inden for fagområderne humaniora, samfundsvidenskab, jura og teologi.

Prisen, der er på 500.000 norske kr., er indstiftet i 2004 og uddeles af den norske Ludvig Holbergs Minnefond samtidig med den norske Holbergprisen.

Simona Zetterberg-Nielsen modtager prisen for sin forskning i romanens historie, narratologi og fikionalitet, samt i hvordan litteratur relaterer sig til virkeligheden og til individuelle og sociale erfaringer.

"De to vigtigste fund i min forskning er, at kategorierne fakta og fiktion, som vi forstår dem i dag, først blev til omkring 1700-tallet, og sammenhængende med det at romanen er den før-

ste fiktionsgenre, der opstår. Som en del af min forskning har jeg kortlagt de danske romaner i 1700-tallet. Den tidligere konsensus har været, at der ikke eksisterer nogen nævneværdige danske romaner i 1700-tallet, men jeg har kortlagt alle de 77 romaner, der blev skrevet på dansk i århundredet, og vist, hvordan det allerede i 1700-tallets Danmark vrirlede med alt fra eventyrlige robinsonader over finurlige formeksperimenter til seriøse opgør med overtro og didaktisk romanlitteratur. Min forskning afdækker altså den historiske udvikling af vores evne til at kommunikere om det opfundne, og særligt hvordan den i Danmark udvikledes til en romangener skrevet i både underholdningens og oplysnings-tjeneste", udtaler hun.

Simona Zetterberg-Nielsens præstationer er tidligere blevet anerkendt med Aarhus Universitets pris for bedste ph.d.-afhandling inden for humaniora i 2017, med en række postdocstipendier og senest med en Velux-bevilling til at etablere en forskergruppe med titlen "The Science of Fiction – How Fiction Shaped Science and Science Shaped Fiction".

Ny leder for Geovidenskab og Naturforvaltning på KU

Foto: Bettina Ilemann Larsen

Seniorforsker og sektionsleder, ph.d. **Vivian Kvist Johannsen** er blevet udnævnt til institutleder ved Institut for Geovidenskab og

Naturforvaltning på Københavns Universitet, hvor hun skal stå i spidsen for knap 400 medarbejdere, godt 2.000 studerende og 150 ph.d.-studerende.

Siden hun blev færdig som kandidat i 1993, har hun beskæftiget sig med træer og skovbrug, især de solide egetræer. Hun har forsket i vækst og skovdyrkning og har sammen med kolleger etableret Danmarks skovstatistik. Siden 2006 har hun tillige været sektionsleder for skiftende sektioner.

Dekan på Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet Katrine Krogh Andersen ser frem til det kommende samarbejde med Vivian Kvist Johannsen.

"Vivian har meget stor ledelseserfaring efter mange år som sektionsleder på IGN. Med et stærkt blik for medarbejderes og studerendes trivsel og engagement brænder hun for at fremme den faglige excellence og dedikerede undervisning, samtidig med at instituttets stærke fagligheder bringes endnu mere i spil. Jeg ser meget frem til at hilse Vivian velkommen i ledelsesteamet på SCIENCE", udtaler hun.

Vivian Kvist Johannsen afløser Claus Beier, som fortsætter som professor på instituttet.

AU udnævner Danmarks første professor i museologi

Ane Hejlskov Larsen er tiltrådt som professor i museologi ved Institut for Kommunikation og Kultur på Aarhus Universitet. Professoratet er det første af sin art i Danmark, mens lande som fx Finland,

Norge, Sverige og Island længe har haft professorer i museologi, primært knyttet til fagdiscipliner som antropologi, arkæologi, historie og kunsthistorie. Mens fagområdet hedder museologi i de nordiske lande, benytter USA og Storbritannien det sammensatte ord "museumsstudier".

Museologien dækker over et bredt tværdisciplinært og tværvidevidenskabeligt felt, hvor metodiske og teoretiske spørgsmål om kultur, natur og kunst og deres betydningsdannelse – herunder menneskets og samfundets indflydelse på denne proces – rejses og udforskes. Kombinationen af museologisk erfaring og en teoretisk og videnskabelig baggrund er i den nordiske forståelse forudsætningen for at kunne påberåbe sig et museologisk forskningsmiljø.

Ane Hejlskov Larsen har været ansat som lektor i museologi på Kunsthistorie på Aarhus Universitet siden 1998 og har været formand for Dansk Center for Museumsforskning 2020-2022. Hun er nuværende leder af Museologisk forskningsprogram og har været leder af Center for Museologi i perioden 2001-2017.

Det nye professorat giver styrkede muligheder for at indgå i forpligtende samarbejder med partnere på universiteter og forskellige typer af kulturorganisationer i Norden og resten af Europa.

Leder fundet til nyt center på KU HUM

Mikkel Bogh, der er direktør på Statens Museum for Kunst, skal stå i spidsen for det nye Center for Practice-based Art Studies, der vil være beliggende på Institut for Kunst- og Kulturvidenskab (IKK) på Københavns Universitet.

Mikkel Bogh har også en fortid som rektor på Det Kgl. Danske Kunstakademi og tidligere lektor i moderne kultur og kulturformidling.

Centret, som er støttet med 25 mio. kr. af Novo Nordisk Fonden, skal styrke udveksling og dialog mellem aktører i kunstverdenen, der forsker eller anvender forskning i deres arbejde med kunst. Målet er at styrke kunstens rolle som en vigtig ressource i samfundet.

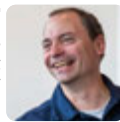
Institutleder på IKK Helle Munkholm Davidsson glæder sig også over samarbejdet. Hun forklarer om behovet for centret:

"Vi har i øjeblikket en stor kapacitet af unge kunsthistoriske forskere, der arbejder praksisbaseret i tæt samarbejde med museer og kunsthaller. Jeg ser et stort potentiale i at samle denne kapacitet i centret og derigennem styrke samarbejdet. I de seneste år er der udviklet flere banebrydende projekter, som forbinder kunst og forskning, og med det nye center kan vi også bidrage til spillet mellem kunstnerisk praksis, kunstinstitutionernes praksis og universiteternes forskning", siger hun.

The Novo Nordisk Foundation Center for Practice-based Art Studies starter arbejdet den 1. juni 2023.

Tidligere minister bliver adjungeret professor på DTU

Foto: Carl Johan Holmboe Dahl

Iværksætter, investor og forhenværende folketingsmedlem og minister **Tommy Ahlers** er blevet udnævnt til adjungeret

professor på Danmarks Tekniske Universitet.

Titlen som adjungeret professor er en hæderstitel, der tildeles personer, som har kvalifikationer på højt fagligt niveau.

Udnævnelsen sker ifølge universitetet for at understøtte sammenhængen mellem forskning og erhvervsliv og indfri det potentiale, som ny teknologi har for at løse de store udfordringer, som samfundet står over for.

I forvejen fungerer Tommy Ahlers som rådgiver for forskningscentret DTU Entrepreneurship. Han sidder i centrets advisory board, der fungerer som sparringspartner for centrets ledelse. Han er også initiativtager til en masterclass på DTU inden for grøn teknologi målrettet investorer og iværksættere, og så har han det seneste årti fungeret som gæsteforelæser på iværksætterkurset DTU X-Tech.

"Tommy Ahlers forstår at oversætte forskningsresultater til løsninger i praksis. Han spiller en vigtig rolle som forbillede for DTU's studerende og forskere og som foregangsmand for ledere i erhvervslivet, der ønsker dialog og samspil med DTU. Tommy Ahlers er et stærkt aktiv for DTU. Med det adjungerede professorat ser jeg frem til at kunne trække mere på ham", siger professor og centerleder Jes Broeng, DTU.

Tommy Ahlers, der var medlem af Folketinget for Venstre fra 2019 til 2021 og uddannelses- og forskningsminister fra 2018 til 2019, siger, at han vil bruge den stemme, han har som iværksætter og tidligere politiker, til at bane vejen for flere samarbejder mellem universitetet og erhvervslivet.

I dag investerer han i grønne startups, der bygger på forskningsbaseret teknologi.

KU-professor vinder anerkendt historiepris

Ana Antic, professor MSO i europæisk historie ved Institut for Engelsk, Germansk og Romansk på Københavns Universitet, har modtaget en af verdens

største forskningspriser inden for historie, The Dan David Prize.

Prisen på 300.000 dollars får Ana Antic for sin innovative forskning i psykiatri- og psykologihistorie. Her bruger hun bl.a. psykiatriske journaler som en kilde til at undersøge hverdagslivet – og ikke mindst de traumatiske oplevelser – der fandt sted under fascismen og kommunismen, og til at undersøge forholdet mellem menneskelig psyke og kulturel baggrund.

"Ana Antic er en stjerneforsker. Ved at bruge journaler til at kaste lys over "almindelige" menneskers traumatiske oplevelser har Ana Antic udviklet en meget original tilgang til emner af stor historisk betydning. Særligt når det handler om at udforske volden under de fascistiske og kommunistiske regimer. Ana Antic tilhører

en ny generation af historikere. De ændrer vores forståelse af fortiden ved at stille nye spørgsmål, have nye genstandsfelter og bruge nye metoder. Flere af prismodtagerne er stadig på et tidligt stadie af deres karriere, men de har allerede udfordret, hvordan vi tænker om historie”, skriver priskomiteen bag Dan David-prisen i sin begrundelse for valget af Ana Antic.

Ana Antic er blevet indstillet til prisen af Robert William Rix, der er viceinstituttleder for forskning på Institut for Engelsk, Germansk og Romansk. Hun og hendes otte medmodtagere af prisen er blevet udvalgt blandt hundredvis af indstillinger.

CBS udnævner æresdoktor

Foto: Marianne Bom

Copenhagen Business School har udnævnt **Mary Uhl-Bien**, Chaired Professor of Leadership på Neeley School of Business ved Texas Christian University, til æresdoktor ved CBS.

I Danmark er et æresdoktorat den højeste udmærkelse, et universitet kan tildele en forsker.

Mary Uhl-Bien beskrives som en af nutidens mest indflydelsesrige ledelsesforskere. Hendes forskning i kompleks ledelsesteori, relationel ledelse og følgeskab er publiceret i internationale toptidsskrifter. Hun har været med til at grundlægge Network of Leadership Scholars inden for Academy of Management (AOM) og har været formand for AOM's Organizational Behaviour Division.

Mary Uhl-Bien har i over otte år samarbejdet med ledelsesforskere fra Institut for Ledelse, Samfund og Kommunikation (MSC) på CBS og vil også i fremtiden understøtte CBS' strategiske indsats ved at udvikle forskning og undervisning i regi af CBS' Leadership-indsatsområde.

Ved udnævnelsen holdt Mary Uhl-Bien sin tiltrædelsesforelæsnings, hvor hun talte om kompleksitet ud fra et perspektiv om, hvordan man aktiverer tilpasningsprocessen hos mennesker og i organisationer.

SDU i spidsen for satsning på forskning i droner og naturbevarelse

Syddansk Universitet skal stå i spidsen for det interdisciplinære forskningsnetværk WildDrone, der vil undersøge, hvordan autonome droner kan bruges til naturbevarelse.

Netværket har fået 3,68 millioner euro – eller knap 28 millioner danske kroner – i støtte fra EU, den britiske forskningsfond UK Research and Innovation (UKRI) og det schweiziske sekretariat for uddannelse og forskning (SERI). Med i netværket er 19 partnere, heriblandt en række europæiske og afrikanske universiteter, adskillige forskningsinstitutioner, naturreservater, interesseorganisationer, private virksomheder og store globale aktører som BBC. Selve forskningen kommer til at foregå i både Europa og Afrika. Forskeren, der skal koordinere det hele, er professor Ulrik Pagh Schultz Lundquist fra dronecenteret på Syddansk Universitet i Odense.

Allerede nu bruger man i stor stil droner ude i naturen, bl.a. til at indsamle information om truede dyrearter, men det er et relativt arbejdskrævende manuelt værktøj, som kræver en dronepilot, der kan styre dronen, og efterfølgende nogen, der kan nærstudere alle optagelserne.

I WildDrone vil forskerne automatisere processen, så dronerne flyver af sig selv, og informationerne bliver behandlet helt automatisk. Dermed vil man kunne indsamle helt ny viden om dyreliv, man ellers ikke ville kunne få adgang til.

Netværket er en del af EU's såkaldte Marie Skłodowska-Curie Actions, hvorfor der undervejs skal uddannes i alt 13 ph.d.-studerende fra hele Europa inden for biologi, droneteknologi og computer vision.

Ny professor i lysdesign på KU HUM

Mikkel Bille er tiltrådt som professor på Saxo-Instituttet på Det Humanistiske Fakultet på Københavns Universitet. Hans tiltrædelsesforelæsnings handlede om, hvordan belysningsteknologier bruges til at skabe liv i hjemmet og byen.

Mikkel Bille er antropolog og professor i etnologi og forsker bl.a. i, hvordan mennesker gennem lysdesign oplever og forstår rum og arkitektur – en forskningsinteresse, der blev skærpet under et feltophold i Jordan:

”I 2005 var jeg på etnografisk feltarbejde blandt beduiner i Jordan, og her undrede jeg mig over deres brug af lys. Sammenlignet med Danmark var det meget klart og skarpt, og jeg blev interesseret i at sammenligne forskellige normer for at sanse verden. Hvorfor skulle ”hygge” og dæmpet belysning være definitionen på ”det gode lys”, spørger professor Mikkel Bille.

Oplevelsen blev afsæt for flere projekter om menneskers brug af lys, senest projektet ”Living with Nordic Lighting” støttet af Villum Fonden.

”Projektet handler om lysdesign i Skandinavien og de stemninger, lys er med til at skabe. Lys er ikke bare noget, der er omkring os, men også noget, vi som mennesker aktivt iscenesætter. Der er fx sket en radikal forandring i den måde, vi belyser vores byer på. Fra bare at oplyse gader for at kunne se iscenesættes byens pladser i stigende grad igennem scenografisk lysdesign”, udtaler Mikkel Bille i et Facebook-opslag fra fakultetet.

”Projektet handler om lysdesign i Skandinavien og de stemninger, lys er med til at skabe.

Lys er ikke bare noget, der er omkring os, men også noget, vi som mennesker aktivt iscenesætter.

Der er fx sket en radikal forandring i den måde, vi belyser vores byer på.

Fra bare at oplyse gader for at kunne se iscenesættes byens pladser i stigende grad igennem scenografisk lysdesign”, udtaler Mikkel Bille i et Facebook-opslag fra fakultetet.

Ny AU-professor i kognitionsvidenskab

Kristian Tylén er blevet udnævnt til professor i kognitionsvidenskab ved Institut for Kommunikation og Kultur på Aarhus Universitet.

Han har en ph.d.-grad i sprogvidenskab fra Syddansk Universitet (2009). I løbet af sin ph.d. begyndte han at arbejde med kognitionsvidenskabelige metoder, og efter ph.d'en kom han til AU som postdoc og blev en del af miljøet omkring Interacting Minds Center. I 2015 var han en af initiativtagerne til den nye uddannelse i

cognitive science ved IKK/IKS og blev senere ansat som lektor.

Kristian Tylén forklarer, at han i sit professorat i første omgang vil koncentrere sit arbejde omkring sit EU ERC konsolidator-projekt The Evolution of Early Symbolic Behavior, eSYMB, som integrerer indsigter og materiale fra arkæologien med eksperimentelle og modelleringsmetoder fra kognitionsvidenskab i et forsøg på at undersøge de kognitive og sociale mekanismer, som ligger til grund for menneskets specifikke symbolske adfærd, og som er opstået hen over de sidste ca. 150.000 år. Med symbolsk adfærd forstås vores evne til at producere og forstå ”tegn” såsom visuelle mønstre, symboler, figurative billeder i form af eksempelvis hulemalerier eller tidlige skrifttegn. Alt det, vi senere kommer til at kende som sprog og kommunikation, kunst, institutioner, ritualer, matematisk notation.

DTU- og KU-professor nye medlemmer af Klimarådet

Marie Münster, professor i energisystemanalyse ved Institut for Teknologi, Management

og Økonomi ved Danmarks Tekniske Universitet, og **Bo Jellesmark Thorsen**, instituttleder og professor i anvendt økonomi ved Institut for Fødevarer og Ressourceøkonomi ved Københavns Universitet, er tiltrådt som nye medlemmer af Klimarådet sammen med Brita Bye, forsker ved afdeling for energi- og miljøøkonomi ved Statistisk sentralbyrå i Norge.

Klimarådet er et uafhængigt ekspertorgan, der rådgiver regeringen om, hvordan omstillingen til et klimaneutralt samfund kan ske. Rådet skal ifølge klimaloven sammensættes af eksperter med bred ekspertise og et højt klimarelevant fagligt niveau. Det er på den baggrund, de tre nye medlemmer er valgt. Det fortæller Klimarådets formand, Peter Møllgaard.

”Alle tre har tårnhøje faglige kompetencer. Med dem på holdet vil Klimarådet fortsat være en vigtig uafhængig rådgiver i dansk klimapolitik. Vi er meget glade for at få dem med om bord”, siger Peter Møllgaard.

Professor Jette Bredahl Jacobsen, professor emeritus Poul Erik Mørthorst og tidligere rigsstatistiker Jørgen Elmeskov udtræder samtidig, da deres anden periode udløber den 1. marts.

Ny KU-professor i humanistisk sundhedsforskning

Astrid Pernille Jespersen er tiltrådt som professor ved Saxo-Instituttet på Københavns Universitet. Hun har en ph.d.-grad fra KU fra 2008 og blev udnævnt til lektor i 2011.

Siden 2013 har hun været leder af HUM's Center for Humanistisk Sundhedsforskning, der i årenes løb har hentet en række forskningsbevillinger fra bl.a. Velux Fonden, Innovationsfonden

og Nordea-fonden. På centret undersøger hun og hendes kolleger, hvordan sygdom og sundhed og vores evne til at håndtere dem er med til at skabe og forme vores hverdagsliv.

“Det er et dybt interessant og berigende felt at være i, fordi de fænomener, vi får mulighed for at studere, ikke blot har en samfundsmæssigt central rolle, men er fænomener, der rummer essensen af det menneskelige og det kulturelle. Hvordan opleves et liv med sygdom? Hvordan håndterer vi som kultur og samfund det syge og det sunde – på godt og på ondt? Hvad forstår vi ved sundhed, og hvilken rolle spiller det i vores praktiseringer af det gode liv”, udtaler hun.

Legat til SDU-professor

Professor og forskningsleder **Søren Thorgaard Skou** fra Institut for Idræt og Biomekanik på Syddansk Universitet og Slagelse Sygehus er blevet tildelt Ingeborg og Leo Dannins Legat for Videnskabelig Forskning.

Legatet består dels af en personlig hæderspris på 50.000 kr. som belønning for en fremragende indsats som forsker, dels af støtte på 300.000 kr. øremærket til fremtidig forskning inden for artrose.

Søren Thorgaard Skou fortæller, at legatet skal gå til yderligere forskning inden for træning som forebyggelse og behandling med henblik på at forbedre livet for de mange mennesker i Danmark og på verdensplan, der lider af kronisk sygdom.

“Jeg er enormt stolt over at modtage Danninlegatet og ser det som en stor anerkendelse af den forskning, jeg har udført med en lang række gode og dygtige kolleger i de sidste mange år”, siger han.

Ingeborg og Leo Dannins Legat for Videnskabelig Forskning blev stiftet i 1978 på baggrund af kapital, som Leo Dannin efterlod sig ved sin død i 1971. Midlerne tildeles forskning i lægevidenskab og tandlægevidenskab samt naturvidenskab og teknik.

Overrækkelsen fandt sted ved et arrangement på SDU Campus Odense den 24. marts.

Ny sprogprofessor på KU

Martha Sif Karrebæk er tiltrådt som professor på Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab på Københavns Universitet. Hun har de seneste 20 år forsket i

sproglig diversitet og flersprogethed og har undersøgt, hvad det betyder at have andet end dansk med i sin sproglige bagage.

Martha Sif Karrebæk har modtaget støtte fra Danmarks Frie Forskningsfond i flere omgange, bl.a. til et projekt, hvor hun med kollegerne Marta Kirilova og Paulina Bala undersøgte brugen af tolke i den danske offentlige sektor, herunder til retsmøder, hvor den sigtede ikke taler dansk.

“Jeg interesserer mig for det samfund, jeg bor i, og det er det, min forskning drejer sig om – at forstå og forklare særlige sproglige fænomener og praksisser og derigennem måske også give bedre muligheder for at ændre på uheldige forhold”, udtaler hun. Martha Sif Karrebæks tiltrædelsesforelæsning var den 31. marts.

SDU-professor nyt medlem af DFF

Uddannelses- og forskningsminister Christina Egelund har udpeget professor **Klaus Petersen** til bestyrelsen for Danmarks Frie Forskningsfond.

Klaus Petersen, der er professor i dansk velfærdshistorie og -politik ved Syddansk Universitet, er trådt ind i den ni personer store bestyrelse den 1. marts. Fonden består ud over bestyrelsen af fem faglige råd med 75 rådsmedlemmer i alt.

Sammen med den øvrige bestyrelse skal Klaus Petersen være med til at sætte den strategiske retning for fonden med afsæt i strategien “Grobund for nybrud”, der har som mål at styrke vækstlaget i dansk forskning og det internationale udsyn samt ikke mindst at sikre rammerne for den grundlagsskabende forskning, der kan lede til nybrud.

Klaus Petersen har været adjunkt ved Institut for Historie, Kultur og Samfundsbeskrivelse på SDU. I 2003 blev han udnævnt til lektor og i 2007 professor. Siden 2008 har han været leder af Center for Velfærdsstatsforskning.

Bestyrelsesmedlemmerne i DFF er udpeget af uddannelses- og forskningsministeren i deres personlige egenskab efter åbent opslag og indstilling fra forskningsmiljøerne. Tiltrædelse sker for en fireårig periode med mulighed for forlængelse i yderligere to år.

EliteForsk-priser til fem yngre forskere

H.K.H. Kronprinsesse Mary og uddannelses- og forskningsminister Christina Egelund har overrakt årets EliteForsk-priser.

Med prisen følger 1 million kroner til hver af vindernes videre forskningsaktiviteter og 200.000 kroner som en personlig hæderspris.

Fælles for de fem prismodtagere er, at de alle er “yngre forskere”, og at de har leveret topforskning i international særklasse.

“Når man som forsker tør stille nye spørgsmål, også ved det etablerede, er der større chance for at komme nye steder hen. Det har årets fem prismodtagere gjort, og det er det, der indrammer hele essensen i EliteForsk-initiativet. At man også som yngre forsker tør gå forrest. Vise andre, at de nye stier skal trædes, og at det kan gøres af forskere i alle aldre. Viden er Danmarks brændstof, og vi skal blive ved med at prioritere forskning højt. Både for at sikre fremdrift i Danmark og i verden”, udtalte uddannelses- og forskningsminister Christina Egelund i forbindelse med prisoverrækkelsen.

De fem prismodtagere er:

Dorthe B. Ravnsbæk, professor i materialekemi ved Aarhus Universitet

Per Borghammer, professor i nuklearmedicin og neurovidenskab ved Aarhus Universitet og overlæge ved Aarhus Universitetshospital

Eline Lorenzen, professor ved Globe Institute på Københavns Universitet

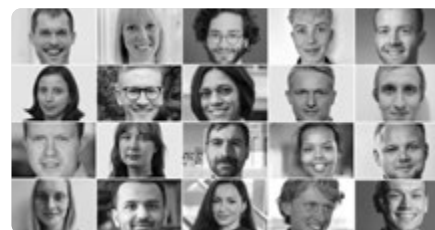
Poul Fritz Kjær, professor ved Copenhagen Business School

Alexander Kai Büll, professor i proteinbiofysik ved Danmarks Tekniske Universitet

Det er 17. gang, at EliteForsk-prisen uddeles for at synliggøre forskerne som rollemodeller og vække nysgerrighed og begejstring for videnskab hos studerende og yngre forskere.

Blandt tidligere vindere finder man blandt andre Eske Willerslev, der vandt prisen i 2011, og Vincent Hendricks, der vandt EliteForsk-prisen i 2008.

EliteForsk-rejestipendier til 20 ph.d.-studerende

20 ph.d.-studerende har hver modtaget et EliteForsk-rejestipendium på 200.000 kr., som skal bidrage til, at de kan få længerevarende studieophold ved de allerbedste forskningsmiljøer i verden.

Universiteter og øvrige ph.d.-gradsgivende institutioner kan indstille et bestemt antal kandidater til rejsestipendierne. Institutionernes indstillinger vurderes af bestyrelsen for Danmarks Frie Forskningsfond, der udvælger og indstiller de ph.d.-studerende til uddannelses- og forskningsministeren.

Stipendierne blev overrakt af H.K.H. Kronprinsesse Mary og uddannelses- og forskningsminister Christina Egelund i forbindelse med uddelingen af årets EliteForsk-priser ved et arrangement den 20. februar i Skuespilhusets foyer i København.

De 20 modtagere er: **Amos Schledorn, Aaron Lauridsen Hurst, Ayan Yasin Abdi, Camilla Reiter Elbæk, Carlo Klapproth, Charline Kaisa Reffeldt Kirchert, Charlotte Cator, Christopher Martin Mikkelsen Cox, Ergun Cakal, Kristian Vrede Skaaning Frederiksen, Kristina Aleksandrova Pedersen, Krzysztof Zielinski, Laust Moesgaard, Maxime Ramzi, Neetu Rani Lamba, Nina Halberg, Prithvi Ravi Kantan, Victor Næstholt Dahl, William Bro-Jørgensen og Ahlam Chemlali.**

Har du en navnenhed, som du tænker er relevant, så send den til redaktionen på cbl@dm.dk. Vi kan ikke love, at alle kommer med, og forbeholder os ret til at redigere teksten.

Få adgang til **IBM SPSS Statistics** – et af verdens førende statistikværktøjer

SPSS giver dig mulighed for hurtigt at se dybere ned i dine data, hvilket gør det til et signifikant mere effektivt værktøj end regneark, databaser og andre standard-multidimensionelle værktøjer til analyse.

SPSS Statistics udmærker sig ved hurtigt at finde mening i komplekse mønstre og associationer – så du kan drage konklusioner, lave forudsigelser og håndtere opgaver såsom datamanipulation og statistiske procedurer.

IBM SPSS Statistics kan blandt andet bruges til:

Planlægning

Dataindsamling

Analyse

Rapportering

Implementering

Værktøjet har samtidig en stærk integration med open source-software som R og Python via Extension Hub, som er et GitHub-fællesskab, hvor brugere deler SPSS Statistics-udvidelser m.m.

Kontakt os og hør mere:

(+45) 70 25 25 50
license@atea.dk

ATEA

IBM